

J

Nr. 89

Politechniki Warszawskiej

PRZEMYSŁ METALOWY
 CZASOPISMO
**POLSKIEGO ZWIĄZKU
 PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH**

Rok 18

Nr. 3.

Warszawa, dn. 1 lutego 1939 r.

Ogóln. zbioru Nr. 720.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Prezes Rady Związku inż. Piotr Drzewiecki.

Za redaktora odpowiedzialnego inż. Antoni Dunin.

Rok założenia 1809.

Grand Prix:

Poznań P. W. K. 1929

Poznań Kom. T. 1930

Belgia - Liège 1930

Gdynia P. R. 1935

SP. AKC. FABRYK METALOWYCH P.F.

NORBLIN

BCIA BUCH i T. WERNER

Zarząd i Fabryka:

Warszawa, Żelazna 51. Tel.: centrala 5.69-90; 6.60-80, 6.63-01, 2.20-33.

w WARSZAWIE i GŁOWNIE koło Łowicza.

Fabryki produkują z mosiądzu i miedzi: **blachy handlowe, taśmy, druty, linki-kable gołe, pręty, szyny, paleniska** i t. p. oraz wykwintne i trwałe **platory.** (—)

Dom Techniczny i Składy Maszyn

„TECHNOMOBIL”

Inż. I. Czydner i S-ka

WARSZAWA

Dział Obrabiarek

Ś-to Krzyska 41

tel. 2-48-24, 2-48-26

Dział Narzędzi

• Twarda 1

tel. 3-18-24, 3-18-25

Dostarcza ze składów własnych i na zamówienie z fabryk: **OBRABIARKI DO METALI I BLACH; MASZYNY I URZĄDZENIA SPECJALNE DLA PRZEMYSŁU SAMOCHODOWEGO, LOTNICZEGO I UZBROJENIOWEGO.** Duży wybór narzędzi stale na składzie. (—)

SKODA

POLSKIE ZAKŁADY

SKODY

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA

ZŁOTA 68. TEL. 260-05

D o s t a r c z a
w różnych wykonaniach

Silniki trójfazowe

transformatory

Generatory

BIURA WŁASNE: ŁÓDŹ—KATOWICE

PRZEDSTAWICIELSTWA: LWÓW—KRAKÓW

—POZNAŃ—WILNO—GDYNIA—BIA-

ŁYSTOK—TORUŃ—GDAŃSK—LUBLIN

(—)

SKODA

Wyrabia i dostarcza z Czechosłowacji

MECHANIKA:

Odlewy szare, aluminiowe, brązowe oraz z innych szlachetnych metali, wyroby kute wszelkiego rodzaju. Budowa turbin parowych i wodnych, kotłów, urządzeń transportowych, pras, kompresorów, silników lotniczych. Kompletne urządzenia cukrowni, rafinerii, gazowni, kopalni i szybów, rzeźni, chłodni, walcowni i kamieniołomów.

BIURO SPRZEDAŻY

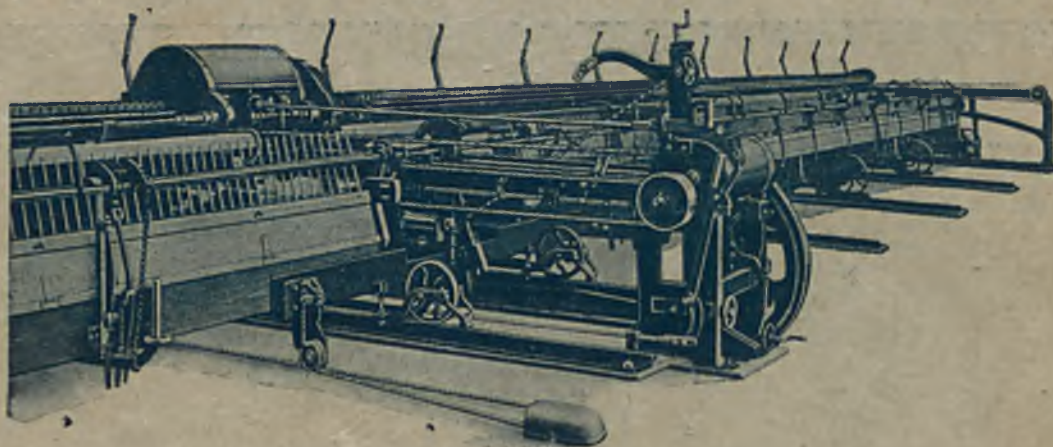
Polskie Towarzystwo Zakładów Skody

WARSZAWA, ZŁOTA 68. TELEFON: 610-44

(—)

G. JOSEPHYEGO

SPADKOBIERCY BIELSKO

MASZYNY włókiennicze — przygotowawcze, przędzalnicze i do wykańczania tkanin.

MASZYNY i urządzenia do fabrykacji cementu.

MASZYNY dla papiernictwa, tekturnictwa i fabrykacji celulozy.

PRASY do bakelitu i innych mas plastycznych.

PRZEKŁADNIE zębate, wały transmisyjne,

ŻELIWNE rury i kształtki wodociągowe (pionowo lane).

(—)

CENTRALNY ZWIĄZEK PRZEMYSŁU POLSKIEGO

WARSZAWA, CHMIELNA 2.

UMOWY HANDLOWE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Stan na dzień 1 stycznia 1939 r.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
EUROPA:						
Belgia i W. Ks. Luksemburg	Traktat handlowy	30.XII.1922, Bruksela	5.X.1923	Dz. U. 106/1923 poz. 836	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Układ dodatkowy	2.III.1936, Bruksela	25.XII.1936	Dz. U. 21/1936 poz. 170	taryfowy	Układ dodatk. do traktatu z dn. 30.XII.1922 r. Obowiązuje do dn. 31. XII. 1936 r. Termin wypowiedzenia — 3 mies. Wszedł w życie tymczas. dn. 22. III. 1936 r.**)
	Protokół dodatkowy	7.I.1937, Bruksela	1.XI.1937	Dz. U. 7/1937 poz. 57	taryfowy	Protokół dodatk. do układu dodatk. z dn. 2. III. 1936 r. Wszedł w życie tymczas. dn. 3. II. 1937 r.
Bulgaria	Porozumienie prowizoryczne w sprawach handlowych i nawigacyjnych	29.IV.1925, Sofia	12.II.1927	Dz. U. 6/1927 poz. 32	beztaryf.	Czas trwania umowy — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
Czecho-Słowacja	Konwencja handlowa i nawigacyjna	10.II.1934, Praga	5.III.1937	Dz. U. 22/1937 poz. 142	taryfowa	Konwencja weszła w życie częściowo dn. 7. III. 1934 r. Trwanie umowy — bezterminowe. Termin wypowiedzenia — 3 mies. z możliwością skrócenia. Zawiera dużą ilość zniżek konwencyjnych (niektóre o określ. terminie trwania) oraz uwzględnia klauzulę bałtycką.
	Protokół dodatkowy	21.II.1938, Warszawa	1.III.1938 (tymczas. **)	Dz. U. 14/1938 poz. 98	taryfowy	Protokół dodatk. do konwencji handl. z dn. 10. II. 1934 r. Wyznacza termin ważności trwania konwenc. stawek celnych do dn. 28. II. 1939 r.
Dania	Traktat handlowy i nawigacyjny	22.III.1924, Warszawa	28.VIII.1924	Dz. U. 74/1924 poz. 736	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 6 mies.
	Protokół	10.I.1934, Kopenhaga	1.II.1934	Dz. U. 70/1934 poz. 673	taryfowy	Ważny do dn. 30. VI. 1934 r. z prawem automatycznego przedłużenia. Dn. 13. XII. 1933 r. podpisany został układ dewizowo-kontyngentowy, na mocy którego D. zobowiązała się przydzielać P. co 4 miesiące dewizy na przywóz.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	1.V.1934, Warszawa	24.VII.1935	Dz. U. 53/1935 poz. 344	taryfowe	Porozumienie dotyczy uzupełnienia aneksu A do protokołu taryfowego z dn. 10. I. 1934 r.
Estonia	Traktat handlowy i nawigacyjny	19.II.1927, Tallinn	25.IV.1931	Dz. U. 38/1931 poz. 298	beztaryf.	Prowizorycznie był wprowadzony w życie dn. 21. XII. 1927 r. Uwzględnia klauzulę bałtycką. Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia: 3 mies. w 1 roku, 2 mies. w następnych latach.

U w a g a: odsyłacze patrz na str. VIII.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
	Protokół dodatkowy	5.VII.1929, Tallinn	25.IV.1931	Dz. U. 38/1931 poz. 300	beztaryf.	Protokół dodatkowy do traktatu z dn. 19. II. 1927 r.
	Protokół	19.II.1938, Warszawa	6.IV.1938 tymczas. **)	Dz. U. 21/1938 poz. 175	taryfowy	Protokół wyznacza stawki celne na niektóre towary pochodzenia estońskiego i polskiego; obowiązywał będzie do dn. 31. XII. 1938 roku.
	Protokół dodatkowy	22.IV.1938, Warszawa	13.VI.1938 tymczas. **)	Dz. U. 39/1938 poz. 327	taryfowy	Protokół uzupełn. do protokołu taryfowego z dn. 19. II. 1938 r. Będzie ważny do dn. 31. XII. 1938 r.
Finlandia	Traktat handlowy i nawigacyjny	10.XI.1923, Warszawa	18.IX.1924	Dz. U. 81/1924 poz. 781	beztaryf.	Czas trwania umowy — ½ roku; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Protokół taryfowy	30.VI.1934, Warszawa	1.XII.1935	Dz. U. 87/1935 poz. 540	taryfowy	Wszedł w życie prowizorycznie dn. 25. VII. 1934 r. Obowiązywał będzie przez czas trwania traktatu z dn. 10. XI. 1923 r.
	Protokół taryfowy	16.VII.1936, Warszawa	20.VIII.1936 tymczas. **)	Dz. U. 63/1936 poz. 456	taryfowy	Uzupełnia traktat handl. z dn. 10. XI. 1923 r. oraz protokół taryfowy z dn. 30. VI. 1934 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	31.I.1938, Warszawa	19.III.1938 tymczas. **)	Dz. U. 17/1938 poz. 126	taryfowy	Porozumienie dodatku do protokołu z dn. 16. VII. 1936 r. Dotyczy sprawy cienia oleju żywicznego.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	10.III.1938, Warszawa	20.IV.1938 tymczas. **)	Dz. U. 26/1938 poz. 234	taryfowy	Wprowadza zmiany w protokole z dn. 16. VII. 1936 r. w sprawie cienia serów pochodzenia fińskich. Obowiązuje od dn. 31. VII. 1938 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	16.VII.1938, Warszawa	3.IX.1938	Dz. U. 63/1938 poz. 482	taryfowy	Przedłuża stawki celne na sery do dn. 31. VII. 1939 r.
Francja	Traktat handlowy i nawigacyjny	22.V.1937, Paryż	19.VII.1937 tymczas. **)	Dz. U. 54/1937 poz. 423	taryfowa	Obowiązuje od dn. 1. VI. 1937 r.
	Układ płatniczy (w formie wymiany not)	29.XII.1937, Paryż	2.III.1938 tymczas. **)	Dz. U. 14/1938 poz. 97		Układ zastępuje układ płatniczy z dn. 22. V. 1937 r. Obowiązuje na czas od 1. I. — 31. XII. 1938 r.
Grecja	Konwencja handlowa i nawigacyjna	10.IV.1930, Warszawa	18.VII.1931	Dz. U. 63/1931 poz. 509	taryfowa	Czas trwania umowy — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Protokół dodatkowy	11.III.1938, Ateny	3.IV.1938 tymczas. **)	Dz. U. 29/1938 poz. 260	taryfowy	Protokół będzie działał równolegle z konwencją z dn. 10. IV. 1930 r.
Hiszpania	Konwencja handlowa i nawigacyjna	14.XII.1934, Madryt	8.V.1936	Dz. U. 35/1936 poz. 273	taryfowa	Weszła w życie prowizorycznie dn. 21. XII. 1934 r. Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies. K. N. U. ograniczona do pozycji interesujących oba kraje we wzajemnych obrotach. Uwzględnia klauzulę bałtycką.
Holandia	Traktat handlowy i nawigacyjny	30.V.1924, Warszawa	5.VI.1925	Dz. U. 60/1925 poz. 422	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.

U w a g a: odsyłacze patrz na str. VIII.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy	U w a g i
	Konwencja taryfowa	9.IV.1936, Haga	22.II.1937	Dz. U. 29/1936 poz. 238	taryfowa	Obowiązywała będzie do dn. 31. III. 1937 r. z prawem przedłużenia drogą milczącej zgody. Termin wypowiedzenia — 3 mies. Weszła w życie tymczas. dn. 21. IV. 1936 r. **).
Islandia	Traktat handlowy i nawigacyjny	22.III.1924, Warszawa	28.VIII.1924	Dz. U. 74/1924 poz. 734	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 6 mies.
Jugosławia	Konwencja handlowa	23.X.1922, Warszawa	20.IV.1924	Dz. U. 35/1924 poz. 373	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Protokół dodatkowy	31.VIII.1930, Warszawa	18.VI.1931	Dz. U. 57/1931 poz. 461	taryfowy	Obowiązywał częściowo od dn. 10. XI. 1930 r. (zniżka udzielona Jugosławii na śliwki suszone, a Polsce na parafinę oczyszczoną). Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies. Działa równoległe z konwencją z 1922 r.
Litwa	Układ handlowy	22.XII.1938, Kowno			beztaryf.	Czas trwania — 1 rok. <i>Dotychczas nie ogłoszony.</i>
	Porozumienie o wymianie handlowej	22.XII.1938, Kowno				Podpisane łącznie z układem handlowym, będzie obowiązywało w okresie rocznym.
	Protokół taryfowy	22.XII.1938, Kowno			taryfowy	Przewiduje okresowe zniżki celne dla ryb słodkowodnych litewskich.
Lotwa	Traktat handlowy i nawigacyjny	12.II.1929, Ryga	18.IV.1931	Dz. U. 31/1931 poz. 217	taryfowy	Uchwałą Rady Ministrów z dn. 2. V. 1929 r. i okólnikiem Ministra Skarbu do urzędów celnych z dn. 12. VI. 1929 r. wprowadzono w życie postanowienia celne tego traktatu, tj. K. N. U. w zakresie cel oraz zniżki celne, przyznane Lotwie przez Polskę. Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Protokół taryfowy	5.III.1938, Warszawa	13.XI.1938	Dz. U. 26/1938 poz. 235	taryfowy	Obowiązuje do dn. 1. IV. 1939 r. z prawem automat. przedłużenia o ile nie zostanie wypowiedziany na 3 mies. Wszedł w życie tymczas. dn. 20. IV. 1938 r.
Niemcy	Umowa gospodarcza	1.VII.1938, Berlin	31.VIII.1938 tymczas. **)	Dz. U. 62/1938 poz. 478	taryfowa	Umowa pozostaje w mocy do dn. 28. II. 1941 r. z prawem przedłużenia w terminie do dn. 1 lutego na każdy dalszy rok. Umowa wchodzi tymczas. w życie z wyjątkiem postanowień pozycji „z 20“ niem. tar. celn. załącznika A do umowy gospod. oraz art. 17 układu rozrachunkowego.
	Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej	19.X.1938	1.X.1938 tymczas. **)	Dz. U. 81/1938 poz. 552		Wprowadza tymczas. w życie postanowienia pozycji „z 20“ niem. tar. celn. załącznika A do umowy gospod. z dn. 1. VII. 1938 r. oraz postanowienia art. 17 układu rozrachunkowego.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
Norwegia	Traktat handlowy i nawigacyjny	22.XII.1926, Warszawa	30.IX.1927	Dz. U. 84/1927 poz. 747	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies. w 1 roku, 2 mies. w następnych latach.
	Protokół dodatkowy	26.IV.1928, Warszawa	16.V.1929	Dz. U. 31/1929 poz. 296	taryfowy	Uzupełnia traktat z dn. 22. XII. 1926 r. Czas trwania — 1 rok; wypowiedzenie — jak wyżej.
	Protokół dodatkowy o cleniu syropu i melasy (w formie wymiany not)	21.III.1933, Warszawa	21.III.1933	Dz. U. 77/1934 poz. 721	taryfowy	Charakter umowy — zniesienie zafiksowania bezcłowości na polski syrop. Czas trwania — 1 rok; wypowiedzenie — jak wyżej.
	Protokół	8.I.1935, Warszawa	4.X.1935	Dz. U. 74/1935 poz. 463	taryfowy	Czas trwania i wypowiedzenie — jak wyżej. Charakter umowy — zniżki konwencyjne na tran rybi, niektóre ryby, futra. Polska uzyskała fiksację bezcłowego przywozu na szereg artykuł. rolnych oraz wazelinę i smary. Wszedł w życie prowizorycznie dn. 20. II. 1935 r.
	Protokół	14.III.1936, Warszawa	28.IX.1936	Dz. U. 34/1936 poz. 262	taryfowy	Protokół obejmuje postanowienia celne, dotyczące olejów i tłuszczów, objętych poz. 216 i 222 p. t. c. Wszedł w życie tymczas. dn. 1. V. 1936**). Ważny 1 rok od daty wejścia w życie. Termin wypowiedzenia — 2 mies.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	18.VI.1937, Warszawa	11.VIII.1938	Dz. U. 55/1937 poz. 428	taryfowe	Porozumienie w sprawie cleniu serów pochodz. norweskiego. Obowiązuje od dn. 15. VII. 1937 r. Weszło w życie tymczas. 22. VII. 1937 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	10.IX.1937, Warszawa	20.X.1938	Dz. U. 81/1937 poz. 550		Dotyczy zmiany w tekście protokołu z dn. 14. III. 1936 r.
Portugalia	Konwencja handlowa i nawigacyjna	28.XII.1929, Lizbona	7.IV.1931	Dz. U. 37/1931 poz. 289	beztaryf.	Klauzula największego uprzywil. obowiązuje na podstawie uchwały Rady Ministrów od dn. 10. VIII. 1930 r. Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 6 mies.
Rumunia	Konwencja handlowa i nawigacyjna	23.VI.1930, Warszawa	23.IX.1932	Dz. U. 84/1932 poz. 726	taryfowa	Czas trwania — 2 lata; termin wypowiedzenia — 6 mies. Do konwencji włączone są: 1) protokół końcowy, 2) dwie noty: w spr. kukurydzy i rur żeliwnych, 3) konwencja weterynaryjna.
	Protokół dodatkowy	9.II.1938, Bukareszt	15.VI.1938 tymczas. **)	Dz. U. 41/1938 poz. 336	taryfowy	Protokół dodatkowy do konwencji z dn. 23. VI. 1930 r.
	Drugi protokół dodatkowy	22.VII.1938, Warszawa	30.VIII.1938 tymczas. **)	Dz. U. 64/1938 poz. 485	taryfowy	Protokół uzupełniający aneks B do konwencji z dn. 23. VI. 1930 r. Obowiązuje od dn. 15. VIII. 1938 r. do dn. 14. X. 1938 r.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
Szwajcaria	Konwencja handlowa	27.VI.1922, Warszawa	20.VIII.1922	Dz. U. 83/1922 poz. 744	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Układ dodatkowy	3.II.1934, Berno	25.VIII.1937 (tymczas.**)	Dz. U. 46/1935 poz. 312	taryfowy	Czas trwania — nie określony; termin wypowiedzenia — 2 mies. i 1 mies. Wszedł w życie prowizorycznie dn. 28. II. 1934 r. Do układu włączone jest porozumienie dodatkowe w sprawie czenia łożków do silników spalinowych.
	Układ	19.XI.1936, Warszawa	5.XI.1937	Dz. U. 90/1936 poz. 624		Układ dotyczy likwidacji sum wpłaconych do odnośnych instyt. kompensacyjnych na rzecz wierzycieli pol. i szwajc. Obowiązuje od dn. 30. XI. 1936 r. Wszedł w życie tymczas. dn. 7. XII. 1936 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	28.X.1936, Warszawa	5.XI.1937	Dz. U. 91/1936 poz. 633	taryfowe	Porozumienie w sprawie udzielenia Szw. kontyngentów na plecionki do kapeluszy, a P. na tkaniny wełniane. Wszedło w życie tymczas. dn. 7. XII. 1936 r.
	Protokół dodatkowy	31.XII.1936, Berno	22.III.1937 (tymczas.**)	Dz. U. 21/1937 poz. 132	taryfowy	Protokół dodatk. do układu dodatk. z dn. 3.II.1934 r.
	Układ	31.XII.1936, Berno	25.IV.1937 (tymczas.**)	Dz. U. 31/1937 poz. 245		Układ w sprawie uregulowania płatności handlowych. Uzupełnienie układu z dn. 19.XI. 1936 r.
	Porozumienie dodatkowe	30.VI.1937, Berno	22.VII.1938 (tymczas.**)	Dz. U. 62/1937 poz. 483		Uzupełnienie układu z dn. 31. XII. 1936 r., dotyczące uregulowania płatności handlowych. Wszedło w życie tymczas. dn. 25. VIII. 1937 r.
	Układ	30.VI.1937, Berno	17.XI.1937 (tymczas.**)	Dz. U. 78/1937 poz. 569		Układ w sprawie płatności związanych z wierzytelnościami finansowymi.
	Protokół	28.XII.1937, Warszawa	18.IX.1938	Dz. U. 11/1938 poz. 75	taryfowy	Dotyczy zniżek celnych na produkty chemiczne. Obowiązuje tak długo, jak układ dodatk. z dn. 3. II. 1934 r. Wszedł w życie tymczas. dn. 21. II. 1938 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	25.III.1938, Warszawa	21.XI.1938	Dz. U. 33/1938 poz. 291	taryfowe	Dotyczy udzielenia przez Szwajcarię Polsce po cła niższym kontyngentów blachy ocynkowej oraz przez Polskę — Szwajcarii plecionek do kapeluszy. Kontyngenty winny być wyczerpane do dn. 31. XII. 1938 r. Porozumienie weszło w życie tymczas. dn. 17. V. 1938 r.
Szwecja	Traktat handlowy i nawigacyjny	2.XII.1924, Warszawa	15.VII.1925	Dz. U. 70/1925 poz. 490	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Protokół	21.X.1933, Warszawa	19.VI.1934	Dz. U. 70/1934 poz. 671	taryfowy	Zawarty na okres 6 mies. (1. XI. 1933 — 1. V. 1934), z prawem automatycznego przedłużenia. Termin wypowiedzenia — 1 mies.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenia tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy *)	U w a g i
	Protokół	3.VII.1936, Warszawa	20.VIII.1936 tymczas.**)	Dz. U. 63/1936 poz. 457	taryfowy	Protokół wprowadza zmiany i uzupełnienia w protokole z dn. 21. X. 1933 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	5.III.1938, Warszawa	7.IV.1938 tymczas.**)	Dz. U. 29/1938 poz. 261	taryfowe	Dotyczy cienia produktu „Renad Tallolia“ (otrzym. przy produkcji celulozy).
W. Brytania	Traktat handlowy i nawigacyjny	26.XI.1923, Warszawa	1.VII.1924	Dz. U. 57/1924 poz. 582	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.
	Układ handlowy uzupełniający	27.II.1935, Londyn	15.VIII.1935	Dz. U. 59/1935 poz. 380	taryfowy	Czas trwania — 2 lata. Zawiera znaczną ilość zasadniczych zniżek konwencyjnych. Wprowadzony w życie tymczas. dn. 14. III. 1935 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	30.I.1937, Warszawa	26.II.1937 tymczas.**)	Dz. U. 13/1937 poz. 91	beztaryf.	Porozumienie w sprawie zmiany tekstu polskiego listy I (poz. t. c. 1014/p. 1) dołączonej do umowy handl. z dn. 27. II. 1935 r. Obowiązuje od dn. 19. II. 1937 r. i będzie obowiązywał tak długo jak układ z dn. 27. II. 1935 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	22.III.1937, Warszawa	10.X.1937	Dz. U. 29/1937 poz. 219	beztaryf.	Porozumienie w sprawie cienia opon pneumat. do kół pojazdów konnych. Obowiązuje od dn. 11. IV. 1937 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	30.IX.1937, Warszawa	1.VIII.1938	Dz. U. 78/1937 poz. 570	taryfowe	Dotyczy zmian w liście I (poz. 299/p. 10), dołączonej do umowy handlowej z dn. 27. II. 1935 r. Weszło w życie tymczas. dn. 17. XI. 1937 r. i będzie obowiązywało równoległe z układem z dn. 27. II. 1935 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	14.X.1937, Warszawa	14.X.1938	Dz. U. 84/1937 poz. 609	taryfowe	Dotyczy taryfikacji biegaczy do maszyn przedziałniczych. Obowiązuje od dn. 3. XI. 1937 r. Weszło w życie tymczas. dn. 11. XII. 1937 r.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	15.VII.1938, Warszawa	14.XI.1938	Dz. U. 48/1938 poz. 381	taryfowe	Dotyczy zniżkowego cienia pewnych wyrobów chem. w czasie do dn. 31.XII. 1938 r. Obowiązuje od dn. 10.VII. 1938 r. Weszło w życie tymczas. dn. 15. VII. 1938 r.
Węgry	Konwencja handlowa	26.III.1925, Budapeszt	14.IX.1925	Dz. U. 93/1925 poz. 656	taryfowa	Czas trwania — 15 mies., termin wypowiedzenia — 3 mies.
	I Protokół dodatkowy	2.XII.1928, Warszawa	11.VIII.1931	Dz. U. 75/1931 poz. 606	taryfowy	Protokół modyfikujący konwencję handl. z dn. 26. III. 1925 r.
	II Protokół dodatkowy	27.III.1930, Budapeszt	29.VIII.1931	Dz. U. 81/1931 poz. 639		Protokół dodatk. do konwencji z dn. 26. III. 1925 r. w spr. kwestyj dotycz. dziedziny komunikacji kolejowej.
	III Protokół dodatkowy	24.IV.1936, Budapeszt	3.I.1938	Dz. U. 44/1936 poz. 325	taryfowy	Protokół zmienia listy A i B, załączone do protok. dodatk. z dn. 2. XII. 1928 r. Wszedł w życie tymczas. dn. 8. VI. 1936 r.

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenia tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
	IV Protokół dodatkowy	30.VI.1937, Warszawa	10.VIII.1938	Dz. U. 55/1937 poz. 427	taryfowy	Protokół zmienia listy A i B, załączone do protok. dodatk. z dn. 2. XII. 1928 r. Obowiązuje od dn. 15. VII. 1937 r. Wszedł w życie tymczas. dn. 22. VII. 1937 r.
	V Protokół dodatkowy	30.VI.1938, Warszawa	10.VIII.1938 tymczas.**)	Dz. U. 55/1938 poz. 435	taryfowy	
Włochy	Konwencja handlowa	12.V.1922, Genua	30.III.1923	Dz. U. 29/1923 poz. 181	beztaryf.	Konwencja obowiązuje przez rok, począwszy od dnia jej wejścia w życie. Termin wypowiedzenia — 3 mies.
AFRYKA:						
Egipt	Noty stanowiące prowizoryczne porozumienie handlowe	22.IV.1930, Kair (wymiana not)	4.V.1931	Dz. U. 50/1931 poz. 419	beztaryf.	Obowiązywały prowizorycznie na podstawie uchwał Rady Ministrów z czerwca i lipca 1930 r. od dn. 14. VIII. 1930 r. Czas trwania — nie określony; termin wypowiedzenia — 3 mies. Uwzględnia klauzulę bałtycką.
AMERYKA:						
Argentyna	Traktat handlowy	31.VIII.1938, Buenos Aires			beztaryf.	Traktat obowiązuje przez rok z wypowiedzeniem 3-mies. <i>Dotychczas nie ogłoszony.</i>
	Protokół dodatkowy	31.VII.1938, Buenos Aires			taryfowy	Obejmuje stawki celne na świeże jabłka i winogrona.
Brazylia	Traktat handlowy	3.II.1932, Rio de Janeiro			taryfowy	Zawarty w formie wymiany not. Do chwili wymiany not ratyfikacyjnych obowiązuje prowizorium handlowe, które weszło w życie dn. 4. III. 1932 r. (Monitor Polski Nr. 133/32 r.).
Kanada	Konwencja handlowa	3.VII.1935, Ottawa	15.VIII.1936	Dz. U. 61/1936 poz. 446	taryfowa	Czas trwania — 1 rok. Termin wypowiedzenia — 3 mies.
Stany Zjedn. Ameryki	Umowa handlowa i nawigacyjna	15.VI.1931, Waszyngton	9.VII.1933	Dz. U. 49/1933 poz. 384	beztaryf.	Czas trwania — 1 rok. Termin wypowiedzenia — 6 miesięcy.
Urugwaj	Traktat handlowy i nawigacyjny	19.IX.1938, Montevideo			beztaryf.	Oparty na K. N. U. Uwzględnia klauzulę bałtycką. Zawarty na 1 rok z wypowiedzeniem 3-mies. <i>Dotychczas nie ogłoszony.</i>
AZJA:						
Chiny	Traktat przyjaźni, handlowy i nawigacyjny.	18.IX.1929, Nankin	10.VII.1931	Dz. U. 62/1931 poz. 499	beztaryf.	Czas trwania umowy — 3 lata; termin wypowiedzenia: 6 mies. w ciągu pierwszych 3 lat, potem 1 rok.

U w a g a: odsyłacze patrz na str. VIII.

VIII

Państwa kontrahenci	Nazwa umowy	Data i miejsce podpisania	Data wejścia w życie	Ogłoszenie tekstu w Dzienniku Ustaw R. P.	Rodzaj umowy*)	U w a g i
	Protokół dodatkowy	1.VII.1930, Nankin	10.VII.1931	Dz. U. 62/1931 poz. 499	beztaryf.	jak wyżej.
Indie	Konwencja handlowa	8.V.1931, Warszawa	1.VII.1932	Dz. U. 55/1932 poz. 536	beztaryf.	Czas trwania — nie określony; termin wypowiedzenia — 6 mies. Uwzględnia klauzulę bałtycką.
Irak	Prowizoryczne porozumienie handlowe (w formie wymiany not)	6.III.1937, Bagdad	20.V.1937 tymczas.**)	Dz. U. 37/1937 poz. 280	beztaryf.	Uwzględnia klauzulę bałtycką. Czas trwania — nie określony. Termin wypowiedzenia — 3 miesiące.
Iran	Umowa handlowa	19.III.1927, Teheran	22.X.1930	Dz. U. 73/1930 poz. 582	beztaryf.	Prowizorycznie była wprowadzona w życie w kwietniu 1927 r. Czas trwania — 2 lata; termin wypowiedzenia — 6 mies.
	Protokół dodatkowy	14.IV.1928, Teheran	29.XI.1930		beztaryf.	Zastąpienie przez nowy tekst dawnego tekstu art. VI konwencji z dn. 19. III. 1927 r.
	Protokół dodatkowy	4.XI.1930, Warszawa	28.VI.1931	Dz. U. 59/1931 poz. 478	taryfowy	Zniżki celne dla owoców suszonych perskich i dla polskich sreber. Czas trwania — 2 lata, termin wypowiedzenia — 6 mies.
	Protokół modyfikacyjny	22.V.1934, Teheran				Modyfikacja protokołu z dn. 14. IV. 1928 r.
Japonia	Traktat handlowy i nawigacyjny	7.XII.1922, Warszawa	18.I.1925	Dz. U. 5/1925 poz. 42	beztaryf.	Czas trwania — nie określony; termin wypowiedzenia — 6 mies.
	Porozumienie (w formie wymiany not)	19.IX.1938, Warszawa	14.X.1938 tymczas.**)	Dz. U. 77/1938 poz. 532	taryfowe	Zawiera zniżki celne na towary specyficznie japońskie na okres do dn. 31. XII. 1939 r.
Turcja	Konwencja handlowa i nawigacyjna oraz osiedleńcza	29.VIII.1931, Angora	30.IX.1934	Dz. U. 82/1934 poz. 753	taryfowa	Czas trwania — 1 rok; termin wypowiedzenia — 3 mies.

*) Wszystkie umowy zawierają pełną klauzulę największego uprzywilejowania.

***) Tymczasowe wprowadzenie w życie na podstawie art. 52 ustawy konstytucyjnej z dn. 23 kwietnia 1935 r.

Nr. 3.

Warszawa, dn. 1 lutego 1939 r.

Ogóln. zbioru Nr. 720.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych — Prezes Rady Związku inż. Piotr Drzewiecki.
Za redaktora odpowiedzialnego inż. Antoni Dunin.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Marszałkowska 140, tel. 5.94-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa”.

Prenumerata wynosi z przesyłką w kraju: zł. 5 kwartalnie. Numer pojedynczy zł. 1.—

TRĘŚĆ NUMERU: Przemysł Elektrotechniczny w Polsce. — Wiadomości związkowe. — Wiadomości z zagranicy. — Przesunięcia w własności Zakładów „Skoda”.

Przemysł Elektrotechniczny w Polsce

Grupa Przemysłu Elektrotechnicznego P. Z. P. M. przeprowadziła badania pojemności rynku krajowego.

Badania te zostały rozpoczęte przez zestawienie miesięczne przywozu wyrobów elektrotechnicznych (za wyjątkiem przemysłu lampowego, radio i teletechnicznego) z uwzględnieniem procentowego udziału poszczególnych działów w ogólnym rozpatrywanym przywozie miesięcznym. To ostatnie pozwoli na zorientowanie się, jaką rolę w przywozie odgrywają poszczególne działy przemysłu. W zestawieniu został podany procentowy wzrost wagi i wartości importu za miesiące od stycznia do sierpnia włącznie 1938 r., w stosunku do odpowiednich miesięcy 1937 r., oraz wzrost miesięcznego importu, obserwowany na przestrzeni kilku miesięcy.

Zestawienie poniższe robione było na podstawie miesięcznika Handlu Zagranicznego R. P. i W. M. Gdańska za m. sierpień wg. działu XIV za wyjątkiem 1099 (20) p. (-10) Magneto induktry telefoniczne, 1112. Żarówki elektryczne, 1113 (10) Lampki katodowe, 1113 (20-60) Lampki elektr. oprócz osobno wym., 1115 Aparaty telefoniczne, 1116 Aparaty do sygnalizacji elektr. 1117 Aparaty telegraficzne, 1118 Aparaty radiowe, 1119 Elektryczne urządzenia kolejowe.

Wyżej wymienione wyłączone pozycje przemysłu elektrotechnicznego stanowią 822.000 zł., czyli 12,7% od sumy całego importu elektrotechnicznego. W myśl zrobionego zestawienia, za m. sierpień sprowadzono do Polski pozostałych wyrobów elektrotechnicznych ogólnej wagi 8636 q ma kwotę zł. 5.225.000. Kwotę tę wzięto za 100% i wyliczono procenty udziału poszczególnych gałęzi przemysłu elektrotechnicznego w ogólnym miesięcznym przywozie.

Zestawienie przywozu wyrobów przemysłu elektrotechnicznego za wyjątkiem przemysłu radio i teletechnicznego za m. sierpień 1938 r.

	q	1000 zł.	%	Uwagi
Maszyny elektryczne wirujące, jako to: prądnice, silniki, przetwornice itp. oprócz osobno wymienionych, o wadze sztuki:			100% cały import rozpatrywanych działów za m. VIII	*) oznacza wzrost przywozu za m-ce 1-VII 38 r. w odniesieniu do tych m-cy 37 r.
powyżej 500 kg.	760	487	9,31	*) 15% wagi i 15% wartości
500 kg. i mniej	356	384	7,35	*) 76% wagi i 63% wartości
transformatory	52	62	1,187	*) 151% wagi i 40,5% wartości
		933	17,847	
Maszyny z nieodłączalnym napędem elektrycznym, jako to: elektrowentylatory, wiertarki, elektrodźwigi, odkurzacze, sygnały akustyczne itp. oprócz osobno wymienionych	1839	1516	29,05	*) 348% wartości i 543% wagi
Pompy głębinowe	3	8	0,153	
Elektromagnesy, cewki oprócz osobno wymienionych,				

	q.	1000 zł.	%	Uwagi
sprzęgła, podnośniki elektromagnetyczne itp. przyrządy i ich części	40	95	1,818	
Frostowniki oprócz osobno wym. ich części	13	27	0,517	
Maszyny do spawania elektr. do nagrzewania nitów, piece elektr. do hartowania, wyżarzania, topienia, podgrzewania, przemysłowe, laboratoryjne	294	134	2,57	*) 212% wagi 147% wartości
Akumulatory elektr. baterie i ogniwa galwaniczne	34	31	0,594	
Aparaty i przyrządy elektryczne do włączania, regulowania i rozdziału prądu	308	524	10,00	*) 32% wagi 49% wartości
Wskaźniki i mierniki elektryczne, przyrządy elektryczne laboratoryjne, pomiarowe itp. opr. os. wym.	21	111	2,12	*) 48% wagi 58,5% wartości
Liczniki energii elektr.	41	59	1,13	
Przyrządy elektromedyczne	57	138	2,64	
Aparaty i przyrządy elektryczne oprócz osobno wym. ich części	514	864	16,50	
			32,39	
Kondensatory	30	106	2,03	*) 46,5% wagi 21,5% wartości
Lampy łukowe, prożektory	2	6	0,125	
Przyrządy elektr. do podgrzewania, gotowania itp. użytku domowego lub techn.	17	25	0,48	
Sprzęt elektrotechniczny				
Isolatory, wyroby ceramiczne do celów elektrotechnicznych	128	69	1,32	
Wyroby prasowane z masy węgłowej, grafitowej do celów elektr. oprócz osobno wymienionych	3659	295	5,65	*) 27,5% wagi 44,0% wartości
Szczotki do prądnic i silników (węglowe, grafitowe lub z masy z wartością nieszlachetnych metali)	3	19	0,364	
Rurki izolacyjne	2	6	0,125	
Przewodniki elektryczne z metali nieszlachetnych izolowane nieobłożone ołowiem	86	51	0,975	
Kable elektr. obłożone ołowiem	318	66	1,26	*) 120% wagi spadek wartości 8%
Oprawy i czopy mosiężne do wyrobu lampek elektrycznych	4	5	0,096	
Naczynia do akumulatorów i przykrywki do nich z materiałów plastycznych sztucznych	—	—		

	q.	1000 zł.	%	Uwagi
Wyroby elektr. z materiałów izolacyjnych z częściami metalowymi opr. os. wym.	45	124	2,38	
Magnesy stalowe	10	13	0,249	
	8636	5225		

Zestawienie przywozu z poszczególnych państw w miesiącu sierpniu 1938 r.

	Przywóz całkowity 1000 zł.	Przywóz oprócz tele i radio 1000 zł.	Za 100% wzięto sumę przywozu za VIII.38 r. bez przem. tele i radio
z Anglii	632	571	10,92
„ Niemiec	3990	3544	68
„ Szwajcarii	57	47	0,90
„ Francji	173	111	2,13
„ Stanów Zjedn.	26,2	25,2	0,48
„ Włoch	4,87	484	9,15
„ Holandii	1	1	0,02
„ Węgier	158,5	151,3	2,84
„ Czechosłowacji	12	4	0,08
„ innych	34	18	0,34
		268,5	5,14
		5225,0	= 100%

Następnie podajemy zestawienie produkcji za lata 1937 i 1938 oraz podobne zestawienie importu i konsumpcji. Dane dotyczące lat 1936 i 1937 można znaleźć w Małym Roczniku Statystycznym, a porównanie 1937 r. z 1938 r. w Wiadomościach Statystycznych w zeszycie 29 z dn. 15.X.1938 r.

Zestawienie produkcji za m-ce I — VIII. 1937 r. i od I — VIII.1938 r.

Produkcja całkowita elektrotechn.		Produkcja częściowa bez przemysłu tele i radiowego jak wyżej	
1.VIII.37 r.	1.VIII.38 r.	1.VIII.37 r.	1.VIII.38 r.
88,995.000	100,658.000	62,879,000	74,024.000

Wzrost wartościowy całkowitej produkcji za m-ce od I — VIII wyniósł w 1938 r. w stosunku do 1937 r. 11,3%, podczas, gdy całkowity wzrost wartościowy produkcji w 1937 r. w stosunku do 1936 r. wyniósł 26%.

Zestawienie importu za m-ce I — VIII 1937 r. i od I — VIII 1938 r.

Przywóz całkowity elektrotechn.		Przywóz częściowy bez przemysłu tele i radiowego jak wyżej	
1.VIII.37 r.	1.VIII.38 r.	1.VIII.37 r.	1.VIII.38 r.
21,718.000	35,623.000	17,431.000	28,194.000

Wzrost całkowitego importu w 1938 r. w stosunku do 1937 r. wynosi 64%,

Zestawienie pojemności rynku wewnętrznego dla przemysłu elektrotechnicznego, bez przemysłu tele- i radiotechnicznego w latach 1937 i 1938:

Pojemność rynku wewnętrznego składa się z przywozu i produkcji

I — VIII 1937 r. — 80.310.000
I — VIII 1938 r. — 92.218.000

Udział procentowy importu w tym zapotrzebowaniu wynosi w 1937 r. — 21,8%, a w 1938 r. — 30,6%, czyli widzimy wzrost udziału importu 8,8%.

Obserwując produkcję krajową w ciągu kilku ostatnich lat zauważymy, że zakłady przemysłowe pracowały do 1936 r. niewykorzystane, z dużą zdolnością zwiększenia natychmiastowej produkcji bez specjalnych inwestycji. Skok całkowitej produkcji w 1937 r. z 96,4 milj. zł. wyprodukowanych w 1936 r. na 121,4 milj. zł. prawdopodobnie wyczerpał tę cichą rezerwę, uniemożliwiając podobny wzrost produkcji w 1938 r. bez zwiększenia inwestycji. Ponieważ źródła kredytu były w dużej mierze niedostępne, więc należy się spodziewać, że wzrost produkcji będzie w 1938 r. mniejszy niż w 1937 r., co zostało już stwierdzone w ciągu m-cy I — VIII. Czyli procentowy wzrost importu będzie większy. Jeżeli zważymy, że konsumpcja krajowa pójdzie naprzód bez względu na to, czy produkcja krajowa nadaży za nią, czy nie, to zwrócimy uwagę, że spowoduje to dalszy wzrost importu większy niż był uprzednio, aby pokryć całkowitą konsumpcję. Rozumując w ten sposób dojdziemy do przekonania, że import w r. 1938 będzie stanowił około 35% zapotrzebowania rynku wewnętrznego.

Niezależnie od zdolności produkcyjnej fabryk krajowych duży wpływ na wysokość importu wywierają ci z konsumentów, którzy nie doceniając wagi samowystarczalności i konieczności dania zatrudnienia współobywatelom wolą, z powodu drobnych odchyłań technicznych lub w niektórych wypadkach z powodu pewnej różnicy cen — kierować swoje zamówienie zagranicę.

Należy zwrócić uwagę, że w roku 1929, a więc w okresie największej koniunktury pojemność rynku wewnętrznego wynosiła złotych 218.900.000, w tym produkcja krajowa stanowiła 90.000.000 zł., a import 128.900.000 zł. Import stanowił wówczas 58,8% pojemności rynku.

Stan wartościowy produkcji z 1929 r. możnaby porównywać z dzisiejszym, gdyby ceny sprzedaży pozostały bez zmian. Tymczasem ceny dzisiejsze w stosunku do cen z 1929 roku są mniejsze przeciętnie o około 35%, czyli ówczesna produkcja w przeliczeniu na dzisiejszy rynek zbytu stanowi tylko $90.000.000 \times 0,65 = 58.500.000$ zł. Ponieważ ceny zagranicą pozostały mniej więcej bez zmian, więc import wartościowy można porównywać bez przeliczenia. Po uwzględnieniu tej poprawki sytuacja w r. 1929 transponowana na dzisiejsze ceny, będzie przedstawiała się następująco:

produkcja krajowa	58.500.000 zł.
Import	128.900.000 zł.
Pojemność rynku krajowego	187.400.000 zł.

Import stanowił wówczas 68,8%, a produkcja 31,2% pojemności rynku krajowego. Obecnie z powodu stałego wzrostu konsumpcji zachodzi obawa, że jeżeli nie będziemy się przeciwstawiali gwałtownemu wzrostowi importu, to możemy dojść do sytuacji paradoksalnej z przed 1929 r., to znaczy, że import będzie większy od produkcji krajowej. Stwarza to nadmierną zależność przemysłu elektrotechnicznego od przemysłu niemieckiego, gdyż 68% importu miesięcznego stanowią wyroby sprowadzane z Niemiec.

Wszystkie zestawienia i wnioski zostały przeprowadzone bez uwzględnienia wywozu, a to z następujących powodów:

- 1) jest tak nieznaczny, że nie odgrywa roli w ogólnych zestawieniach,
- 2) tam, gdzie stanowi większą pozycję (maszyny elektryczne) jest głównie wywozem w celach naprawy.

Wiadomości związkowe

Sprostowanie

W N-rze 2 „Przemysłu Metalowego“ z dn. 15 stycznia r. b. w artykule p. Jana Kantora p. t. „Przemysł metalowy na potrzeby rolnictwa 1937 r.“ na str. 21 w ustępie końcowym w przedostatnim wierszu zamiast słów „stanowi zaledwie $\frac{3}{4}$ (od 15 do 66%) produkcji“ winno być „stanowi zaledwie od 15 do 66% produkcji“.

Posiedzenie Rady P. Z. P. M.

W dniu 31 stycznia odbyło się posiedzenie Rady Związku, na którym były omawiane następujące sprawy: a) sprawy socjalne, b) sprawa udzielenia pomocy w budowie Wydziału Mechanicznego Politechniki we Lwowie, c) zatwierdzenie regulaminu Oddziału Związku na Centralny Okręg Przemysłowy, d) sprawy bieżące.

Ponadto członkowie Rady złożyli sprawozda-

nie o stanie przemysłu metalowego w oddziałach i grupach zawodowych Związku. Sprawozdanie to zamieszczone zostanie w następnym numerze „Przemysłu Metalowego“.

Zarząd Grupy Producentów Narzędzi

24 stycznia odbyło się posiedzenie Zarządu Grupy Producentów Narzędzi, na którym omówiono stan przemysłu narzędziowego w 1938 r. Zużycie narzędzi w kraju wyniosło 56,5 milj. zł., z czego 45 milj. zł. pokryła produkcja krajowa, a 11,5 milj. zł. import. Produkcja krajowa w 1938 r. wykazała w porównaniu z 1937 r. wzrost o 6 milj. zł. Import wzrósł o około 3 milionów złotych.

W dalszym ciągu obrad ustalono termin Walnego Zgromadzenia na 7 lutego r.b., oraz omówiono bieżące sprawy organizacyjne, postanawiając między innymi wzięcie udziału zbiorowego w Targach Poznańskich.

Z Grupy Przemysłu Elektrotechnicznego

W dn. 18 stycznia odbyło się posiedzenie producentów mierników elektrycznych w sprawie wzmożonego importu mierników. Na posiedzeniu ustalono program prac, związanych z zahamowaniem wzrostu importu tej gałęzi przemysłu elektrotechnicznego i w celu realizowania postulatów tej konferencji wyłoniono specjalną komisję.

W dn. 24 stycznia odbyło się posiedzenie Zarządu Grupy Przemysłu Elektrotechnicznego, poświęcone omówieniu sprawy ewentualnego wzięcia udziału przemysłu elektrotechnicznego w Wystawie Stow. Elektryków Polskich w Katowicach.

Posiedzenie Grupy Wytwórni Obrabiarek do Metali

W dn. 26 stycznia odbyło się posiedzenie Zarządu Grupy, na którym omawiane były sprawy bieżące, m. in. zagadnienie eksportu obrabiarek.

Konferencja Prezesów Oddziałów P.Z.P.M.

W dn. 19 stycznia r. b. odbyło się w Związku posiedzenie prezesów wszystkich Oddziałów Związku w sprawie uzgadniania wspólnych dla Oddziałów zagadnień.

Walne Zgromadzenie Grupy Fabryk Maszyn Rolniczych

W dn. 20 stycznia odbyło się Walne Zgromadzenie Grupy w sprawie aktualnego importu oraz kredytów na rozwój tej gałęzi produkcji.

Posiedzenia Zarządu Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M.

W dniach 27 i 30 stycznia odbyły się dwa posiedzenia Zarządu Oddziału Warszawskiego Związku. Na pierwszym posiedzeniu ukonstytuowało się prezydium Zarządu w osobach: prezes — Józef Zaporski, wiceprezysi: M. Górski i K. Tomanek; poza tym zostały wybrane Komisje do poszczególnych spraw.

Posiedzenie fabryk taboru kolejowego

W dn. 30 stycznia odbyło się w Związku posiedzenie przedstawicieli fabryk taboru kolejowego, poświęcone sprawom eksportu taboru do Brazylii i Litwy oraz sprawie wyboru przedstawiciela wymienionych fabryk na Litwę.

Wkładka do Nr. 3 „Przemysłu Metalowego” z roku bieżącego

Do niniejszego numeru „Przemysłu Metalowego” załączamy jako wkładkę „Umowy handlowe Rzeczypospolitej Polskiej”, obejmujące zestawienie tych umów na dz. 1 stycznia 1939 roku.

Z Grupy Odlewni P. Z. P. M.

W związku z podjętą akcją w kierunku podniesienia jakości krajowych wyrobów grafitowych dla odlewni, a w pierwszym rzędzie tygli, Grupa zwróciła do zainteresowanych odlewni ankietę w celu podania danych cyfrowo ujmujących różnicę jakości grafitowych wyrobów krajowych i zagranicznych oraz wypowiedzenia swoich dezyderatów w tym kierunku.

Ponieważ frekwencja uczniów odlewniczych w Szkole Odlewniczej nie stoi, pomimo dużej poprawy, na należytych poziomach, Grupa zwraca się do zrzeszonych fabryk z prośbą o kontrolowanie obecności ucznia w szkole.

Kierownictwo Szkoły Odlewniczej zaopatrzyło uczniów w książeczki obecności, robiąc w nich odpowiednie adnotacje po każdym dniu nauki. Wskazane byłoby, aby po upływie każdego miesiąca lub jeśli to zostało uznane za potrzebne, częściej, kierownictwo fabryki kontrolowało obecność ucznia w szkole i fakt kontroli stwierdziło podpisem osoby do tego uprawnionej.

W dniach 13 grudnia r. ub. i 13 stycznia r. b. odbyły się posiedzenia członków Komisji wyrobów hutniczych dla przemysłu przetwórczego pod przewodnictwem p. prof. K. Gierdziejewskiego. Po przedyskutowaniu metod pracy Komisji ustalono, że prace te nie mogą ograniczyć się tylko do czynności kierowniczych i arbitrażowych, lecz objąć muszą przygotowanie poszczególnych zagadnień, tak wysuwanych przez poszczególnych członków Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych i Naczelnej Organizacji Hutniczej, jak i z inicjatywy samej Komisji.

W związku z tym złożono na ręce przedstawicieli Hutnictwa następujące dezyderaty przemysłu odlewniczego:

1. Pożądanym jest, aby huty przystąpiły do kokilowego odlewania gąsek surówki odlewniczej.

Do czasu rozpowszechnienia kokilowego odlewu surówki należy jak najstaranniej oczyszczać gąski od przypalonego piasku

2. Kształt i wymiary dostarczonych przemysłowi odlewniczemu gąsek surówki należy dostosować do pożądanego wymiarów wg szkicu.

3. Nie należy ładować bezkształtnych i niepodzielnych, pochodzących z fragmentu kawałków surówki, chociażby odpadki takie pochodziły z tego samego spustu.

4. Ładunek wagonowy w zasadzie winien zawierać jeden spust. W razie konieczności doładowania wagonu należy dobierać spust leżący w granicach tolerancji analitycznej zasadniczego ładunku.

5. Do każdego transportu surówki odlewniczej powinno być załączone poświadczenie analityczne wystawione przez hute.

6. Na potrzeby przemysłu odlewniczego, pro-

dukującego żeliwo ciągliwe należy wprowadzić następujące dwa gatunki surówki:

Gatunek A.	Gatunek B.
C — min. 3,8%	C — min. 3,8%
Si — 2—2,25%	Si — ca 1%
Mn — 0,5—1%	Mn — 0,5—1%
P — maks. 0,06%	P — maks. 0,06%
S — 0,03—0,04%	S — 0,03—0,04%

Przy czym najwyższa dopuszczalna zawartość Cr może sięgać do 0,04%.

7. W odniesieniu do zwykłych surówek odlewniczych należy do każdego gatunku ustalić, o ile to jest możliwe, pewny obowiązujący stosunek C : Si.

8. W surówkach „Mygro“ należy zmniejszyć zawartość

S	do maks.	0,05%
P	„	0,04%
Cr	„	0,04%

Następnie poinformowano Członków Komisji, że otrzymano z Syndykatu Hut Żelaznych zestawienia chodliwych gatunków blach i żelaza profilowego, stosowanego przez przemysł metalowo-przetwórczy i rozesłano do wszystkich P. P. Prezesów Grup branżowych w celu osiągnięcia wyczerpującej opinii co do możliwości zastosowania tych programów w życiu. Jednocześnie Sekretariat rozesłał do wszystkich członków P. Z. P. M. programy opracowane przez Syndykat Hut Żelaznych.

Nieotrzymanie odpowiedzi do dn. 1 lutego b. r. przyjęte będzie jako akceptacja nadesłanego programu „chodliwych“ gatunków żelaza.

Z Grupy Przemysłu Motoryzacyjnego

W dniu 17 stycznia r. b. odbyła się w Grupie— pod przewodnictwem Prezesa Zarządu p. Ministra K. Tyszki — specjalna konferencja w sprawie programu produkcji motocykli, przy licznych udziałach przedstawicieli zainteresowanych przedsiębiorstw (fabryk motocykli, silników i części).

Na powyższej konferencji wyjaśniono przede wszystkim programowe zamierzenia fabryk motocykli na najbliższy okres, mianowicie:

ca 400 — 500 szt. motocykli „Sokół 600“ produkcji P. Z. Inż.

ca 750 szt. motocykli „200“ ccm także produkcji P. Z. Inż.

oraz 7500 szt. motocykli popularnie zwanych „setek“, produkcji szeregu firm, jak: Huta Ludwików — Kielce, Bracia Nowaczyk — Poznań, Z. Dydyński — Warszawa, „Automatik“ — Poznań, „Tornado“ — Bydgoszcz, P. W. U. — Radom, „Perkun“ — Warszawa i „Podkowa“ — Legionowo.

Razem ok. 8.700 szt. motocykli na rok 1939.

Program produkcji silników na rok 1939 (poza produkcją P. Z. Inż.) przewiduje możliwość produkcyjną silników o pojemności 100 ccm ponad 11.000 szt. (Huta Ludwików, Kielce — „Perkun“, Warszawa — A. Steinhagen & H. Stransky, Warszawa oraz Stefan Malcherek, Poznań).

Przeprowadzona dyskusja w sprawie pojemności rynku wyjaśniła, że w obecnych warunkach liczyć można maksymalnie na zbyt ok. 10.000 sztuk motocykli w ogóle, z tego przypadku około 3.500 szt. motocykli z silnikiem ponad 100 ccm i ca 6500 szt. na tak zwane „setki“.

Wobec powyższego uzgodniono, że należy zachować jak najdalej idącą ostrożność przy przyznawaniu kontyngentów przywozowych na motocykle, zwłaszcza w stosunku do motocykli o silniku „100“ ccm., aby nie poderwać zamierzeń produkcyjnych krajowych fabryk.

Zwrócono również uwagę na konieczność wystąpienia do Władz o równouprawnienie motocykli z silnikiem „100“ ccm. z większymi przy przepisach o zastawie rejestrowym na pojazdach mechanicznych.

W toku konferencji wyjaśniono cały szereg spraw dotyczących racjonalnego podejścia do produkcji motocykli w oparciu o pewne ośrodki produkcyjne przemysłu pomocniczego, koordynowania prac i normalizowania elementów składowych.

Celem opracowania dalszych wytycznych w tym względzie, wybrano specjalną komisję koordynacyjną, w skład której weszli: P. W. U. — P. Z. Inż. — „Podkowa“ (p. Dyr. Folman), A. Steinhagen i H. Stransky (p. Dyr. Stransky), Z. Dydyński, „Perkun“, „Huta Ludwików“ i Stefan Malcherek — Poznań.

Postanowiono stworzyć przy Grupie Przemysłu Motoryzacyjnego Sekcję Motocyklową.

Posiedzenie w sprawie eksportu narzędzi

W dn. 26 stycznia odbyło się zebranie przedstawicieli zainteresowanych fabryk w sprawie zorganizowania eksportu narzędzi.

Konferencja w sprawie surówki odlewniczej

W dn. 26 stycznia odbyła się w Związku konferencja przedstawicieli Grupy Odlewni z przedstawicielami hut w sprawie dostawy surówki.

Konferencja w sprawie silników spalinowych

W dn. 27 stycznia r. b. odbyła się w Związku konferencja z przedstawicielami fabryk silników spalinowych, na której omawiano m. in. sprawę zniżek celnych na silniki, opłat manipulacyjnych od pozwoleń przywozu; uzgodniono listę silników spalinowych, wyrabianych w kraju oraz omówiono zagadnienie silników dla rolnictwa.

Wycieczka na Targi Lipskie

Informacje na stronie 35 Zgłoszenia P. Z. P. M. — Warszawa — tel. 6.26-40

Konferencja w sprawie stosowania skalenia

W dn. 20 stycznia odbyła się w Związku konferencja z udziałem fabryk emalierni oraz przedstawicieli Związku Fabryk Ceramiki, w obecności przedstawiciela Min. Przemysłu i Handlu, w sprawie stosowania krajowego i zagranicznego skalenia.

Zatrudnienie i stan zamówień w przemyśle metalowym w listopadzie r. ub.

W zeszytcie 1 i 2 „Wiadomości Statystycznych“ ze stycznia r. bież. ogłoszono dane, dotyczące stanu zatrudnienia i zamówień w m. listopadzie r. ub.

W przemyśle metalowym było w listopadzie zakładów czynnych 851, nieczynnych — 72. W przemyśle elektrotechnicznym było zakładów czynnych — 88, nieczynnych — 6. Razem było w przemyśle metalowym zakładów czynnych 939, nieczynnych 78.

Robotników, zatrudnionych przy produkcji było w listopadzie r. b. ogółem 175.849, z czego w przemyśle metalowym — 157,151 i elektrotechnicznym — 18.698. Z liczby 157.151 robotników tylko 18.771 pracowało niepełny tydzień, co stanowi 11,9%. Procent częściowo zatrudnionych w przemyśle elektrotechnicznym wynosi 8,0%. W stosunku do września r. ub. procent częściowo zatrudnionych spadł zarówno w przemyśle metalowym z 15,6% we wrześniu do 11,9%, jak i w elektrotechnicznym z 12% we wrześniu do 8,0%. Średnio cały przemysł polski wykazuje w listopadzie 21,9% częściowo zatrudnionych robotników.

Ogółem przepracowano w listopadzie tygodniowo w przemyśle metalowym 7.109.000 robotnikogodzin (w listopadzie 1937 roku — 6.621.000), w przemyśle elektrotechnicznym 865.000 rob.-godzin (w 1937 r. — 735.000), co daje na jednego robotnika tygodniowo 45,2 godzin i 46,3.

Zatrudnienie i stan zamówień w niektórych poszczególnych gałęziach przemysłu metalowego w listopadzie r. ub. w porównaniu z listopadem 1937 r. przedstawiał się następująco:

Grupy	Rok i miesiąc	Ilość zakładów	Ilość robotnik.	Stan zamówień w % ogółu robotników		
				dobry	średni	zły
Fabryki środków przewozowych	1937 XI	94	25591	9,2	87,5	3,3
	1938 XI	100	28812	53,9	43,7	2,4
Fabryki maszyn i narzędzi rolnicz.	1937 XI	78	4578	10,3	72,6	17,1
	1938 XI	77	5375	2,6	84,4	13,0
Fabryki innych maszyn*)	1937 XI	104	13370	28,0	64,3	7,7
	1938 XI	104	16070	25,7	59,6	14,7

*) Bez maszyn przemysłu elektrotechnicznego.

Posiedzenie Komitetu Organizacji Oddziału P.Z.P.M. na COP.

W dn. 26 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Komitetu Organizacji Oddziału Związku na Centralny Okręg Przemysłowy, na którym ustalono ostatecznie regulamin i budżet Oddziału i wyznaczono Walne Zgromadzenie Oddziału na 9 lutego

na godz. 4 popoł., na które to zebranie są proszone wszystkie fabryki położone w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Okólnik Min. Skarbu w sprawie wykazu przedmiotów podlegających przyspieszonej amortyzacji

W Nr. 1 Dz. Urz. Min. Skarbu z dn. 14 stycznia r. b. ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu z dn. 2 stycznia 1939 r. L. D. V. 27277/2/38 w sprawie wykazu przedmiotów majątkowych, podlegających przyspieszonej amortyzacji.

W związku z przepisami art. 6 ust. 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 2 z 1936 r., poz. 6 i § 14 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 40 z 1936 r., poz. 301), zezwalającymi na jednorazowe odpisanie wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat pięciu, Min. Skarbu w wyżej wymienionym okólniku podaje wykaz przedmiotów, które w myśl powołanych przepisów mogą być przez płatników, prowadzących prawidłowe księgi jednorazowo spisane na straty w tym roku operacyjnym, w którym zostały nabyte. Spis ten podzielony jest na cztery działy, obejmujące: a) maszyny i aparaty, b) narzędzia, przyrządy, przybory, instrumenty, części maszyn, c) urządzenia i d) różne oraz niemetalowe, i zawiera ogółem 416 pozycji.

Ponieważ jednak z natury rzeczy wykaz nie obejmuje wszystkich przedmiotów, wchodzących pod tym względem w rachubę, przeto Min. Skarbu poleca nie kwestionować jednorazowego odpisania wartości przedmiotów nie objętych wymienionym wykazem, o ile całkowita wartość przedmiotu nie przewyższa kwoty 200 złotych. W razie wątpliwości co do okresu używalności przedmiotów, niewymienionych w wykazie względnie jeżeli całkowita wartość tego rodzaju przedmiotu przekracza 200 złotych, należy zasięgnąć opinii biegłych.

Dodatkowe terminy dostawy

Z ważnością od 21 grudnia 1938 r. aż do odwołania zarządzeniem Ministra Komunikacji wydanym na podstawie § 11 p. 36 R. P. T. wprowadzono *dodatkowe terminy dostawy* wynoszące dla przesyłek pośpiesznych 2 dni i dla przesyłek zwyczajnych 4 dni.

Poświadczenie cen fakturowych

Podania importerów o poświadczenie ceny fakturowej składane do izb przemysłowo-handlowych nie podlegają opłacie stempłowej.

Przydziały platyny i metali platynowych

Stosownie do zarządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu pozwolenia przywozu na platynę i metale platynowe z p. t. c. 1265 p. 1 są od dn. 1.I. 1939 r. wystawiane na wagę netto, t. zn., że w rubryce „waga“ umieszczona zostaje uwaga „netto“.

Przygotowania do rokowań z Węgrami

Między 10 a 20 stycznia b. r. odbyły się w Warszawie narady polsko-węgierskie, w celu ustalenia zakresu rokowań gospodarczych, które odbędą się

w Budapeszcie w pierwszych dniach marca b. r. W naradach tych omówiono możliwości wydatnego powiększenia wzajemnych obrotów handlowych oraz powzięto szereg postanowień odnośnie technicznej strony likwidacji zagadnień, wynikłych ze zmian terytorialnych, które zaszły w obu państwach. W naradach tych z ramienia Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego brał udział dr. J. Grzymała Grabowiecki.

Samorząd przemysłowo-handlowy wobec reformy prawa kartelowego

Opiniując projekt reformy prawa kartelowego, Związek Izb Przemysłowo-Handlowych ustosunkował się doń zasadniczo pozytywnie, oceniając projekt ten jako wyraz uznania udziału zdrowych organizacyj kartelowych w realizacji zadań życia zbiorowego. Zerwanie bowiem z dotychczasową zasadą traktowania karteli jako nieuniknionego malum necessarium, które musi się tolerować w granicach nie kolidujących z interesami dobra społecznego — przyczynić się winno do właściwego zrozumienia przez opinię publiczną roli tych karteli, które wylegitymują się działalnością w pożądanym dla gospodarstwa narodowego kierunku.

Nie negując zasadniczych przesłanek, na których projekt został oparty, Związek Izb w dyskusji nad jego poszczególnymi postanowieniami stwierdził, że sformułowanie wielu z nich, i to odnoszących się do istotnych zagadnień kartelowych, nasuwa poważne zastrzeżenia z uwagi na interes gospodarki narodowej i że zatem winno być ono zmienione, o ile nowa ustawa kartelowa ma w sposób odpowiedni spełnić swe zadanie.

Wśród szeregu poprawek szczegółowych Związek Izb m. in. zaproponował zwężenie projektowanej definicji kartelu w tym kierunku, żeby za kartel były uważane jedynie te porozumienia, które mogą mieć istotny wpływ na rynek; miałyby to na celu wyłączenie z pojęcia kartelu takich porozumień, które tylko formalnie mają charakter kartelowy, z punktu zaś widzenia założeń ustawy kartelowej są zupełnie obojętne.

Definicja zawarta w projekcie nie ujmuje — zdaniem Związku Izb — zasadniczej cechy karteli, a ponadto może prowadzić do nieporozumień, gdyż nie wszystkie objęte przez nią ograniczenia swobody produkcji przemysłowej lub handlu — noszą cechy karteli. (Kom. G. S. I. Zw. Iz. Przem.-Handl.).

Decyzja realizacji kanału Śląsk — C. O. P.

W ostatnich dniach bawili w Warszawie przedstawiciele wydziału robót publicznych woj. krakowskiego. Zostali oni przyjęci przez p. premiera gen. Sławoj-Składkowskiego i p. wicepremiera inż. Kwiatkowskiego, przedkładając szczegółowe projekty budowy kanału ze Śląska do C. O. P.

Jak donosi ag. Kabel, czynniki rządowe wyraziły zgodę na podjęcie tego zamierzenia. Dotychczasowe prace, które — jak wiadomo — realizowały kanał tylko między Krakowem i Spytkowicami, zostaną rozszerzone. Kanał będzie przedłużony aż do C. O. P.

Wyjazd polskiej delegacji handlowej do Moskwy

W dn. 18 stycznia wyjechała do Moskwy polska delegacja handlowa pod przewodnictwem dra Tadeusza Łychowskiego, naczelnika wydziału polityki i traktatów w Ministerstwie Przemysłu i Handlu. Do delegacji wchodzi przedstawiciele zainteresowanych ministeriów, jak również delegaci samorządu gospodarczego. Rokowania rozpoczęły się 19 stycznia i będą miały na celu zawarcie umowy handlowej polsko-sowieckiej.

Rokowania potrwać około dwóch tygodni w Moskwie, zakończenie nastąpi prawdopodobnie w Warszawie.

Z Instytutu dla spraw nieuczciwej konkurencji

Dyrektor naczelnej Rady zrzeczeń kupiectwa polskiego, p. poseł Brunon Sikorski, został powołany przez międzynarodowy Instytut dla spraw nieuczciwej konkurencji (Institut International d'Etude et de Documentation en matière de Concurrence Commerciale) na czynnego członka wspomnianego Instytutu, które siedziba mieści się w Brukseli.

Instytut zajmuje się w szczególności badaniem europejskiego ustawodawstwa w zakresie nieuczciwej konkurencji i wpływa na jego ujednoczenie.

Bilanse handlowe za 1938 r.

Bilans handlowy Polski za 1938 r. zamyka się deficytem w kwocie 116 milj. zł. Jednocześnie ogłaszają już odpowiednie dane inne państwa. Szwajcaria notuje wzrost wywozu do 1316,6 milj. fr. szw. i znaczny spadek importu do 1606,9 milj. fr. szw., co jednak daje 290 milj. fr. deficytu.

Bilans handlowy Litwy za ub. r. zamyka się saldem dodatnim w kwocie 10 milj. litów, import bowiem wyniósł 223 milj., eksport zaś 233 milj. litów.

Rumunia utrzymała nadwyżkę eksportową, niższą jednak niż przed rokiem (3.584 zamiast 13.069 milj. lei). Eksport wyniósł 21.712, import zaś 18.128 milj. lei. (Kabel).

Przywóz czeskich maszyn rolniczych zagrozi bytowi kilkudziesięciu fabryk krajowych

Według informacji agencji „Kabel“, rozpatrywany jest obecnie przez czynniki miarodajne projekt importu czeskich maszyn rolniczych bez cła.

Krajowy przemysł maszyn rolniczych zwraca w związku z tym uwagę na to, iż nie istnieje w chwili obecnej potrzeba takiego importu. W Polsce mamy bowiem 35 fabryk, wyrabiających maszyny rolnicze i zatrudniających ponad 50 ludzi każda, powyżej zaś 100 robotników zatrudnia 20 fabryk. W latach kryzysu przemysł maszyn rolniczych borykał się z wielkimi trudnościami finansowymi, rolnik bowiem nie był i teraz jeszcze nie jest zupełnie oddłużony. Spowodowało to znaczny spadek ogólnej wytwórczości, której dzisiejsze rozmiary nie przekraczają 30% zdolności produkcyjnej.

Zdaniem wspomnianych kół przemysłowych, wysiłek w postaci zniesienia cła importowego od

maszyn czeskich należałoby raczej obrócić w innym kierunku, by krajowemu przemysłowi maszyn rolniczych dostarczyć kredytów na dogodnych warunkach, niezbędnych dla racjonalnej pracy, a nawet premiować te zakłady, które przyczyniają się do rozbudowy przemysłu krajowego.

Postulaty te przedstawione zostaną w memoriałach na wielkiej lutowej konferencji importowej. (Kabel).

Pomorska F-ka Maszyn

Pozwalamy sobie zawiadomić W.Panów, że nieruchomości i urządzenia fabryczne Bydgoskiej Fabryki Maszyn H. Löhnert Sp. Akc. zostały wdzierżawione przez Sp. z o. o. „Pomorską Fabrykę Maszyn“.

Do fabryki zaangażowano dawnych pracowników firmy Löhnert.

Walcownia w Boguminie pod zarządem przymusowym

Przedsiębiorstwo walcowni rur Alberta Hahna w Boguminie, drugi (po Trzyńcu) wielki zakład metalurgiczny na Zaolziu, zostało oddane pod zarząd przymusowy. Zarządcą mianowany został dotychczasowy dyrektor huty Piłsudski w Chorzowie inż. R. Czuba, którego miejsce objął inż. Stupnicki. Dyrektorem walcowni bogumińskiej mianowano inż. Kowala z huty Laura, kierownikiem zaś wysokich pieców w Trzyńcu został mianowany sekretarz generalny Wspólnoty Interesów inż. Wielgus.

Odnaczenia

Prezes Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych, inż. Piotr Drzewiecki, za wybitne zasługi na polu pracy zawodowej i społecznej odznaczony został Krzyżem Komandorskim z gwiazdą orderu „Odrodzenia Polski“.

Wiadomości z zagranicy

Zakupy i inwestycje zagranicą:

Egipt: Urządzenie stacji sterylizacyjnej, maszyny etc. Szczegóły i oferty do 21 lutego r.b.: Ministry of Public Works, Mechanical and Electrical Department, Kairo.

Instrumenty chirurgiczne, rozmaite. Szczegóły i oferty do dnia 27 lutego r.b.: Ministry of Public Health, Kairo.

Aparaty elektryczne rozmaite, materiały i kable podziemne. Szczegóły i oferty do dnia 25 lutego r.b.: Ministry of Public Health, Kairo. Maszyny do zamiatania i oczyszczania ulic. Szczegóły i oferty do dnia 13 lutego r.b.: Egyptian State Railways, Telegraphs and Telephones, Superintendent of Stores, Kairo.

20.000 sztuk cynkowych dla elementów Leclanché. Oferty — termin nie wyznaczony: — Egyptian State Railways, Telegraphs and Telephones, Superintendent of Stores.

Dwie pompy o napędzie elektrycznym dla benzyny i smarów. Montaż. Szczegóły i oferty do dnia 8 lutego r.b.: Tanzim Department, Kairo. Maszyny rozmaite do warsztatów. Szczegóły i oferty do dnia 7 lutego r.b.: Main Drainage Department, General Directorate, Kairo.

Narzędzia, maszyny, instrumenty etc. dla celów marynarki. Szczegóły i oferty do dnia 18 marca r.b.: Ministry of Communications, Ports and Lighthouses, Kairo.

Ruchome reflektory i części zamienne. Szczegóły i oferty do dnia 12 marca r.b.: Deputy Director General, Civil Aviation, Ministry of Communications, Kairo.

16 lokomotyw typu 2-6-0 i tendry dla ruchu mieszanego. Oferty do dnia 4 marca r.b.: The General Manager, Egyptian State Railways, Telegraphs and Telephones, Kairo.

81 t miedzianego drutu, ciągnionego na zimno.

Oferty do 21 lutego r.b.: The General Manager, Egyptian State Railways, Telegraphs and Telephones, Kairo.

Belgia: 40.000 sztuk szturmowych lamp naftowych. Oferty do dnia 16 lutego r.b.: Ministère de la Défense Nationale, Commissariat Général de la Protection Aérienne Passive, 35 Rue de la Loi, Bruxelles.

300 aparatów sygnalizujących naloty. Szczegóły i oferty do 16 lutego r.b.: jak wyżej.

100 aparatów-syren, sygnalizujących naloty. Oferty do 6 lutego r.b.: Ministère de la Défense Nationale, Commissariat Général de la Protection Aérienne Passive, 35 Rue de la Loi, Bruxelles.

Norwegia: 6095 resorów stalowych (do wagonów). Oferty do dnia 10 lutego r.b.: Administracja główna Norweskich Kolei Państwowych, Dyrektor maszyn, Oslo, Tomtebryggen 21.

Lotwa: 25.700 m bieżących rur żelaznych, czarnych i ocynkowanych. Oferty do 3 lutego r.b.: Zarząd m. Rygi, Zarząd miejskich przedsiębiorstw, Bulwar Zygryda Maierovica Nr. 3.

Jugosławia: 265.000 kg stali elektrolitycznej. Oferty do dnia 10 lutego: Arsenał, Kragujevac. 80.000 kg stali taśmowej. Oferty do dnia 6 lutego r.b.: Arsenał, Kragujevac.

25.670 kg stali do maszyn rękodzielniczych. Szczegóły i oferty do dnia 6 lutego r.b.: Arsenał, Kragujevac.

Unia Południowo-Afrykańska: 3 bagry-maszyny wraz z częściami. Oferty do dnia 30 marca r.b.: South African Railways and Harbours Administration, Johannesburg.

Indie brytyjskie: Generator, kompletny, 10kW²20 V. Oferty do dnia 28 lutego r.b.: The Director of Contracts, Army Headquarters, Simla.

Gaśnie i części. Oferty do dnia 22 lutego r.b.: Office of the General Manager, East Indian Railway, 105, Clive Street, Calcutta.

15 lokomotyw ciężarowych, typ XE. Oferty do dnia 1 marca r.b.: Office of the General Manager, East Indian Railway, 105, Clive Street, Calcutta.

Portugalska Afryka Wschodnia: 16 samochodów ciężarowych. Szczegóły i oferty do dnia 3 marca r.b.: Direcção dos Serviços dos Portos, Caminhos de Ferro e Transportes, Laurencos, Marques.

Jugosławia: Mijalnie, krzyżownice i t. p. Szczegóły i oferty do dnia 23 stycznia r.b.: Generalna Dyrekcja Kolei państwowych, Wydział ekonomiczny, Beograd.

Dostawa szyn kolejowych. Szczegóły i oferty do dnia 23 stycznia r.b.: Generalna Dyrekcja Kolei państwowych, Wydział ekonomiczny, Beograd.

Australia: Znaczne ilości wodomierzy, termometrów i t. p. Szczegóły i oferty do dnia 21 lutego r.b.: Posts and Telegraphs, Melbourne.

Egipt: Zaopatrzenie w potrzebne maszyny wydziałów mechanicznego i metalurgicznego. Szczegóły i oferty do dnia 7 lutego r.b.: The Secretary General, Ministry of Education, Sharia El-Falaki, Cairo.

Turcja: Zezwolony import 10.000 „ludowych“ aparatów radiowych bez cła.

Szwecja: Preliminowano przeszło 7 milionów koron na zakup taboru kolejowego.

Lotwa: Postanowiona budowa linii wysokiego napięcia Ryga — Jęglawa i z Kegums do Eriki — Zehsis — Walmeera.

Grecja: Rada Ministrów preliminowała 7 milionów drachm na budowę mostów.

Turcja: Dyrekcja kolei państwowych nabędzie wagony przyczepne dla linii Instanbul — Ankara.

Światowa produkcja żelaza i stali w r. 1938.

Niemcy Wielkie: żelazo surowe 18,600.000 ton (15,985.000 t w r. 1937), stal surowa: 23,300.000 ton (19,849.000 t — 1937 w Niemczech ówczesnych).

Stany Zj. A. P.: żelazo surowe 19,3 milj. t wobec 37,7 milj. t w r. 1937. Spadek wynosi zatem prawie że połowę produkcji r. 1937.

stal surowa: 29,1 milj. t wobec 51,5 milj. t w r. 1937. Spadek wynosi przeto 22,4 milj. t ilość nie notowaną dotąd w historii produkcji żelaza w Stanach Zj. A. P.

Związek S. R. R. (trzeci skolei największy producent żelaza i stali na świecie — po USA i Niemczech). Produkcja żelaza surowego wyniosła w r. 1938 około 15 milj. t a stali surowej około 18 milj. t. Ilości te pozostają jednak o 10% jeszcze w tyle poza cyframi produkcji, przewidzianymi w planie.

Wielka Brytania: Żelazo surowe: produkcja 6,9 miliona t wobec 8.629 tysięcy t w r. 1937. Spadek wynosi zatem 1,7 milj. t. Produkcja stali surowej: 10,9 milj. t wobec 13,455 tysięcy t w r. 1937. Spadek: okrągło 2,5 miliona t.

Francja: Produkcja żelaza surowego: 5,9 milj. t. Spadek w porównaniu z produkcją w r. 1937 wynosi (7,914.000 t) okrągło 2 milj. t.

Stal surowa: produkcja około 6 milj. t. Spadek wobec r. 1937 (7,920.000 t) wynosi zatem przeszło 1,9 milj. t. Produkcja spadła prawie do poziomu z r. 1932.

Japonia: Produkcja żelaza surowego 3,6 milj. t. Brak cyfr odnośnie produkcji stali surowej.

Belgia: Produkcja żelaza surowego 2,4 milj. t. Spadek w porównaniu z r. 1937 sięga 1,5 milj. t. Stal surowa: Produkcja 2,5 milj. t. Spadek taki sam jak w żelazie surowym. Produkcja w r. 1938 spadła nawet poniżej wyników produkcji w roku 1932 (rok największego nasilenia kryzysu) a to żelaza surowego o około 300.000 t a stali surowej o przeszło 0,5 milj. t.

Przesunięcia w własności Zakładów „SKODA”

W końcu grudnia 1938 ogłoszony został oficjalny komunikat rządu Czecho-Słowackiego, stwierdzający jako fakt dokonany, obiegające do tego czasu pogłoski o przyjęciu przez rząd Czecho-Słowacki większości akcji zakładów przemysłowych „Skoda“, które do czasu dokonania tej transakcji były w posiadaniu „Union Europeenne“, Genewa — Zurych, będącej znów powierniczym towarzystwem wielkich francuskich zakładów w Creuzot S. A. Schneider.

Wstępem do tej zmiany było ustąpienie z zarządu „Skoda“ dyrektora Krzysztofa Rochette, który od 1920 był z ramienia grupy francuskiej jednym z naczelnych kierowników tych, największych w Europie środkowej zakładów przemysłowo-zbrojeniowych.

Kapitał akcyjny tej spółki wynosi po dokonanym w r. 1937 podwyższeniu, 220 milionów koron csl. Rada Zawiadowcza składała się z 18 członków, z których połowa była Francuzami. Wice-prezesa Rady był Eugeniusz Schneider.

Nie ulega wątpliwości, że zmiana w własności tych zakładów przemysłowych, które nie bez racji uchodziły niejako za filię francuskiego ciężkiego przemysłu w centrum Europy, skąd „promieniowały“ w pierwszym rzędzie na kraje południowo-wschodnie (Jugosławia, Rumunia, Bułgaria, Turcja i t. p.), zwłaszcza o ile chodziło o eksport broni, amunicji, a ostatnio i samochodów i t. d., wywrze miały wpływ na dalszy rozwój, a kto wie czy i nie na dalszą egzystencję tych zakładów w dotychczasowych ich rozmiarach. Znaczny bowiem eksport wyrobów przemysłowych zakładów „Skoda“ a m. in. w głównej mierze broni i amunicji wszelkiego

Luksemburg: Podobne objawy jak i w Belgii, połączonej z W. Ks. Luksemburg unią celną. Produkcja żelaza wyniosła w r. 1938 1,525.000 t stali surowej 1,425.000 t. Zmniejszenie produkcji w porównaniu z 1932 wynosi przy żelazie surowym 40%, czyli przeszło 1 miln. t., a przy stali surowej 1,085 tysięcy t. Spadek nie notowany dotąd w historii produkcji Luksemburgu. Wymienione wyżej kraje należące do największych producentów na świecie wykazały zatem razem spadek produkcji w porównaniu z r. 1937 w żelazie surowym z 60 miln. t w r. 1937 na 36 miln. t w 1938 (ubytek wynosi 24 miln. t), a w stali surowej o blisko 30 miln. t (z około 80 miln. t na około 50 miln. t).

Włochy: Produkcja stali surowej 2.350 000 t wobec 2.168.000 t w r. 1937. Produkcja wyższa zatem była od produkcji belgijskiej.

Czecho-Słowacja: Zmiany dokonane w listopadzie 1937 spowodują przesunięcie ilości wyprodukowanego do tego czasu żelaza surowego i stali na korzyść Polski. Produkcja w r. 1937 do czasu dokonanych zmian terytorialnych wyniosła (żelazo surowe) około 1.2 miln. t a stali surowej około 1,7 miln. t. Z tych ilości przypadnie obecnie na Polskę około 700.000 t stali surowej.

Polska: Produkcja żelaza surowego obliczona została na około milion t, a stali surowej na blisko 1,6 miln. t.

Szwecja: Produkcja stali surowej dosięgła w r. 1938 miliona t.

Kanada, Indie brytyjskie i Australia: Produkcja w tych trzech krajach zbliżyła się, o ile chodzi o produkcję stali surowej, do miliona t w każdym z nich.

Unia południowo-afrykańska: Ocena produkcji żelaza surowego w r. 1938 wynosi dla żelaza surowego 0,3, a stali surowej 0,4 miln. t. mniej więcej zatem tyle, ile wyniosła produkcja w r. 1937.

We wszystkich pięciu częściach świata wynio-

sła zatem produkcja żelaza surowego 82,2 miln. t., t.j. o 22 miln. t mniej, niż w r. 1937, a stali surowej 109,2 miln. t, czyli o przeszło 26 miln. t mniej niż w tymże roku 1937. A.

Światowa produkcja i zużycie metali kolorowych w r. 1938.

	<i>produkcja</i>	<i>zużycie</i>
<i>Miedź:</i>	2 milj. t. (2,3 w 1937)	1,95 milj. t. (2,2 w 1937)
<i>Cyna:</i>	142.500 t. (208.300 ")	145.000 t. (198.700 t. ")
<i>Cynk:</i>	1,59 milj. t. (1,64 ")	1,3 milj. t. (1,6 t. ")
<i>Ołów:</i>	1,65 " " (1,69 ")	1,45 " " (1,72 t. ")

Stwierdzić możemy zatem stosunkowo znaczny spadek produkcji i zużycia wszystkich najważniejszych metali kolorowych, mimo nie ustających zbrojeń. (Dane wedle „Metall Statistics“). A.

Niezmieniona cena srebra w Stanach Zj. A. P. Prezydent Roosevelt ogłosił orędzie, w którym ustalił cenę srebra produkcji rodzimej, po której Stany Zj. A. P. i nadal skupywać będą na 64 cents USA za uncję fin. Cena ta obowiązywać będzie od dnia 30 czerwca 1939 r. i jest niezmieniona, w porównaniu z ceną, która obowiązywała w r. 1938. A.

Skasowanie Giełdy Metalowej w Londynie. — Giełda metalowa w Londynie (London Iron and Steel Exchange), która została założona w 1919 roku na skutek doświadczeń wojennych, aby nawiązać kontakt między producentami i kupcami, zakończyła swą działalność w dniu 31 grudnia 1938 roku.

Liczne tranzakcje, które były zawierane w swoim czasie przez tę giełdę, są zatławiane obecnie przez dwie organizacje: British Iron and Steel Federation oraz Związek Kupców. Giełdy prowincjonalne zostają utrzymane, natomiast Giełda Londyńska od czasu reorganizacji przemysłu nie mogła dłużej pełnić swej funkcji. W swoim ostatnim biuletynie Giełda stwierdza, że sytuacja na rynkach jest w obecnej chwili pomyślna, zapotrzebowanie wzrasta i horoskopy na rok 1939 są bardzo dobre. (G.).

rodzaju i gatunku, dokonywany był w pierwszym rzędzie z punktu widzenia jednolitej linii politycznej, która łączyła Francję nie tylko z Czecho-Słowacją, ale z tymi wszystkimi prawie krajami, do których eksport był najpoważniejszy. Poza tym wchodziły w grę i warunki, na których wywóz ten był dokonywany.

Powszechnie bowiem jest wiadomym, że dostawy broni, amunicji, tanków, tankietek etc. następowały na zasadach długoterminowych zazwyczaj kredytów, które z łatwością mogły być udzielane przez koncern Schneidra, który był zresztą tylko wykonawcą zleceń rządu francuskiego.

Jako kupujący wystąpiła grupa banków a to Anglo-Czecho-Słowacki oraz Praski Bank Kredytowy, za którymi wedle zapewnień kół oficjalnych, a

raczej półoficjalnych, stać ma skarb Czecho-Słowacji.

Znamiennym jest, że wiadomość oficjalna, potwierdzająca przejście większości akcji Zakładów Skoda z rąk francuskich w ręce czecho-słowackie, wywołała na giełdach w Paryżu i Zurychu zwyżkę kursów nie tylko akcji Schneidra ale i „Union Europeenne“. Zwyżkę tę uzasadniały sfery „właścieniczone“ dobrą ceną, jaką zapewne koncern Schneidra uzyskał za swój pakiet akcji, plus znaczną rekompensatę za utracone rynki zbytu. Jako cenę nabycia jednej akcji wymieniano 30 dol. USA. Za same akcje zatem dostał koncern a raczej Union Europeenne 9 milj. dol., posiadał bowiem 300 tysięcy sztuk tych akcji.

A.

Wycieczka na Targi Lipskie

W czasie od 4 — 11 marca rb. odbędzie się organizowana przez Związek wycieczka na Targi Lipskie, połączona ze zwiedzeniem Salonu Samochodowego w Berlinie i kilku fabryk przemysłu maszynowego w Niemczech.

Koszt udziału w wycieczce wynosi zł. 219 i RM 38 i obejmuje:

1. przejazd II kl. poc. posp. Warszawa—Lipsk — Warszawa,
2. hotel ze śniadaniem w Berlinie,
3. kwatery w Lipsku,
4. legitymację targową i
5. paszport 14 dniowy.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 30 stycznia 1939 r. w złotych, po kursie dnia za tonę metryczną:

Aluminium (krajowe)	2291
Antymon (chiński)	1011
Cyna	5209
Cynk	334
Miedź elektrolityczna	1170
Miedź standard	1032
Ołów	355
Nikiel	4447
Srebro	66

W dniu 30 stycznia rb. ceny metali na rynku londyńskim kształtowały się jak wyżej podano; miedź — tendencja utrzymana; cyna — tendencja stała; ołów — tendencja utrzymana; cynk — tendencja stała. W porównaniu z cenami ostatnio przez nas notowanymi w dniu 29 grudnia 1938 roku tj. przed 4-ma tygodniami ceny wszystkich metali za wyjątkiem srebra, spadły, a mianowicie: antymon — o ok. 8%, miedź standard — o ok. 5%, miedź elektrolityczna — o ok. 4,5%, ołów — o ok. 4,5%, cyna — o ok. 1½% i cynk — o ok. 1%. Cena srebra podniosła się o ok. 0,5%. Aluminium i nikiel bez zmiany. (G).

CYNKOWNIA WARSZAWSKA

(Właśc.: inż. T. RAPACKI i Z. ŚWIĘCICKI)

Warszawa, ul. Boduena Nr. 3

Tel.: 10.20-98, 6.52-07, 6.52-77 i 2.42-62

produkuje blachę żelazną cynkowaną w taśmach i arkuszach oraz przyjmuje do cynkowania przedmioty i konstrukcje żelazne. (—)

PIERWSZA W KRAJU
FABRYKA BRONI SIECZNEJ

WARSZAWA

G. BOROWSKI

Krak. Przedmieście 6. Tel. 2-43-86. (—)

T-WO PRZEMYSŁOWE
„K. WASILEWSKI i S-ka S. A.”

WARSZAWA
UL. ELEKTORALNA 5
TEL. 6-75-91,
5-92-58.

Pierwsza w Kraju Fabryka Piór Stalowych,
Wiecznych Piór oraz Przyborów Biurowych (—)

„ERGE-MOTOR”

Tel. 7929 i 8626 POZNAŃ, Mylna 38/40

KOSZTORYSY, CENNIKI I PORADY FACHOWE
BEZPŁATNIE

FABRYKA tłoków, pierścieni, sworzni i tulei cylindrowych do wszelkich motorów spalinowych

PRECYZYJNA SZLIFIERNIA cylindrów i wałów korbowych

Największe i najstarsze przedsiębiorstwo tego rodzaju w Polsce (—)

Stop! Polski Przemysł powinien zaopatrzyć się w **SPRĘŻYNY** wszelkiego rodzaju i **PODKŁADKI SPRĘŻYNUJĄCE** o najwyższej jakości w najtańszej wytwórni.

KAROL KURZELA
WYTWÓRNIA SPRĘŻYN I WYROBÓW Z DRUTU
POLONIA
WARSZAWA, KACZA 7, tel. 518-98

(-)

„S W E L”

K. ZAKOŁSKI

Samochodowy sprzęt elektryczny

CEWKI

SYGNAŁY

maszyny i aparaty elektryczne.

Warszawa-Praga, — Grochowska 278. — Tel. 10-31-75

(-)

Nowoczesne

Maszy ny

Rozdrabniające

wszelkiego rodzaju jak np.

Młynki tarczowe „Excelsior” z przedłamaczem lub bez przedłamacza, między innymi również do wytwarzania śrutu z węgla drzewnego dla celów hartowniczych, młynki udarowe, kulowe, bębnowe, walcowe, trójwalcowe itd.

Łamacze szczękowe, palcowe, walcowe itd. oraz kompletne instalacje przemiałowe i kruszące, dostarcza w najlepszym wykonaniu

EDM. SCHMEJA

Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza

Biała Krakowska

(-)

Rok założ.
1878

SCHWABE, BIELSKO

Rok założ.
1878

FABRYKA MASZYN

Silniki trójfazowe.
Najstarsza w kraju fabryka silników.

Maszyny do szycia.
Wszelkie typy i wykonania.

Mech. krosna tkackie
własne patenty
eksport do wszystkich krajów.

(-)

Źródła zakupu.

Autoklawy, prasy filtracyjne (błotniarki), aparaty chemiczne emalowane i z żeliwa kwaso - ługo - ognioodporne:

Zakłady Przemysłowe St. Weigt. Sp. Akc., Łódź, Biuro Warszawskie: Moniuszki 2a. Biuro Poznańskie: A. Marcinkowskiego 24. (9)

Aluminiowa blacha

W. Kemnitz, Warszawa IV Terespolska 24, tel. 10.24-24 (11)

Aparaty miernicze precyzyjne:

G. Gerlach, Warszawa, Tamka 40. Firma egz. od r. 1816. (12)

* Polskie Zakłady Optyczne S. A. Warszawa, Grochowska 316. (13)

„ACUSAN” Wytwórnia Igieł Metalowych i Chirurgicznych J. Czekaliński, Warszawa, Al. Jerozolimskie 117, tel. 603-65.

Betoniaraki przeciwprądowe „Beka”

Wytwórnia Maszyn Inż. I. Banachiewicz i S-ka. Dawn. Krawczyk i S-ka. Przedstawicielstwo w Warszawie f-ma „Metaferrum”, ul. Ks. Skorupki 12 m. 5, telefon 8.49-30. (18)

Blachy dziurkowane (sita):

Wytwórnia Blach Dziurkowanych „Sito”, Warszawa, Wiatraczna Nr. 15, telefon 10.01-92. 10.13-10. (14)

Cynowe wyroby

blacha, rury, druty, folie. W. Kemnitz, Warszawa IV Terespolska 24, tel. 10.24-24 (9)

Dźwigniki — Łańcuchy:

„Bracia Jenike, Fabryka Dźwignów Spółka Akcyjna” Warszawa, Al. Jerozolimska 20, telefony: 629-64 i 220-00. (15)

Dźwigi osobowe i osobowo-ciężarowe:

Fabryka Maszyn „Moc” Sp. Akc., Warszawa, Wołska 121, tel. 248-30 (16)

„Bracia Jenike, Fabryka Dźwignów Spółka Akcyjna”. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20, telefony: 629-64 i 220-00. (15)

* Roman Groniowski Sp. Akc. Fabryka Dźwignów, Warszawa, Emilii Plater 10, telefon centrala: 8-00-80. (17)

Elektrody do spawania łukiem elektrycznym:

Franc. Tow. Akc. „Perun” Warszawa. Oddział w Polsce. Biuro: ul. Jasna 1, tel. 560-47. Fabryka: ul. Grochowska 301, tel. 10.45-90. (10)

Elewatory (podnośniki):

Wytwórnia Maszyn Inż. I. Banachiewicz i S-ka. Dawn. Krawczyk i S-ka. Przedstawicielstwo w Warszawie f-ma „Metaferrum”, ul. Ks. Skorupki 12 m. 5, telefon 8.49-30. (18)

Gaśnice

MI - RA Zjednoczone Wytwórnie Gaśnicze, Warszawa, Wspólna 3-a, telefon 9-70-34, 9-43-94. (3)

Imadła ślusarskie

stałe i obrotowe. Zakłady Mechaniczne i Odlewnia Żelaza, Inż. Jan Abratański i S-ka, Spółka firmowo-komandytowa w Rembertowie, telef. 2 podm. Nr. 11. Biuro: Warszawa, ulica Wspólna 30, telefon Nr. 8.15-92. (1)

Łańcuchy:

Pierwsza Polska Wytwórnia Łańcuchów Rolkowych. St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9, tel. 6.75-44. Łańcuchy przegubowe Gall'a dla dźwignów, przeciągarek i do napędu maszyn. Łańcuchy do transporterów, elewatorów, do czyszczenia rur kotłowych (płomiennych), łańcuchy do maszyn przedziałniczych. Łańcuchy syst. Flever'a dla celów nośnych. Koła zębate łańcuchowe. (20)

Łożyska kulkowe

Karol Kuske: Warszawa 1, skrzyn. poczt. 299, Telefony: 920-95 i 988-61, ul. Nowogrodzka 12, depesze: Karkus, Warszawa, Łódź, ul. Kilińskiego 84. Telefon 205-81. Poznań, ul. 27 grudnia 16. Telefon 48-25.

Okna żelazne:

Wytwórnia Maszyn Inż. I. Banachiewicz i S-ka. Dawn. Krawczyk i S-ka. Przedstawicielstwo w Warszawie, f-ma „Metaferrum” ul. Ks. Skorupki 12 m. 5, telefon 8.49-30 (18)

Okucia budowlane —

od zwyczajnych do najodrobniejszych. Fabryka Okuć Budowlanych, Bracia Lubert Sp. Akc., Warszawa, ul. Złota Nr. 34, telef. 647-35 i 690-10. (21)

Ołowiane Wyroby

blacha, rury, druty, folie W. Kemnitz, Warszawa IV Terespolska 24, tel. 10.24-24 (11)

Piece węglowe

stałe palące się, systemu amerykańskiego, niezawodne, o nowoczesnej linii. Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna, Grudziądz. (22)

Pierścienie tłokowe

do silników lotniczych, samochodowych i maszyn parowych. Zakłady Mechaniczne i Odlewnia Żelaza,

Inż. Jan Abratański i S-ka. Spółka firmowo-komandytowa w Rembertowie, tel. 2 podm. Nr. 11. Biuro: Warszawa, ul. Wspólna Nr. 30, tel. 8.15-92. (1)

Pompy:

„Sirius”, Specjalna Fabryka Pomp odśrodkowych i turbinowych, Warszawa-Praga, Zamojskiego 51, telefon 10.18-25. (23)

* Zakłady Mechaniczne Inżynier Stefan Twardowski, dawniej Brandel, Witoszyński i S-ka. Pierwsza w Polsce fabryka pomp odśrodkowych turbinowych. Warszawa-Praga, Grochowska 314. Telefon 10.18-86. (24)

Pompy wirowe

samozasysające, wolnobieżne typu „SIHI”, do wody, benzyny, benzolu, ropy, oleju gazowego, spirytusu, octu, wina, mleka, solanek, amoniaku i t. p., pompy przeciwpożarowe kondensatowe, do mokrego powietrza i pompy próżniowe. Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna, Grudziądz. (22)

Pędnie:

Wytwórnia Maszyn Inż. I. Banachiewicz i S-ka. Dawn. Krawczyk i S-ka. Przedstawicielstwo w Warszawie f-ma „Metaferrum”, ul. Ks. Skorupki 12 m. 5, telefon 8.49-30. (18)

Przewody elektryczne:

Centralne Biuro Sprzedaży przewodów „Centroprowód”, Sp. z o. o., Warszawa, Królewska 23, tel. 3-40-31 — 34. (25)

Radiatory żeliwne wszelkich modeli:

„S. O. R.” Syndykat Odlewni Radiatorów, Sp. z o. odp., Warszawa, ul. Czackiego 15/17, tel. 767-01. (26)

Rury faliste:

i przewody rurowe do pary dla wysokiego i niskiego ciśnienia oraz wyroby z blachy, spawane acetylenem, wykonywa i dostarcza Fabryka Przewodów Rurowych „Compensator” W. Maciejewski i S-ka, Warszawa, ul. Św. Stanisława 1/3, telef. 618-72. (27)

Rury żeliwne wodociągowe stojąco i wirowo lane:

Biuro Sprzedaży Rur Zjedn. Odlewni: „Ruropol”. Warszawa, Nowy Świat 35. Telefony: 209-26 i 274-43. (28)

Silniki

spalinowe Diesla z komorą wstępną patent Benz. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza Maurycy Bauer wł. Ryszard Bauer, Łódź, ul.

Piotrkowska 170. Telefon 128-23.

Spawalnice, urządzenia acetylenowe i elektryczne:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa. Biuro: Jasna 1, tel. 5.60-47. Fabryka: Grochowska Nr. 301, tel. 10.45-90. (10)

Sztancowane wyroby:

Masowe artykuły sztancowane, tłoczone i ciągnione. Fabryka Wyrobów Metalowych Wacław Czajkowski i S-ka, sp. z o. o. Warszawa, Młynarska 33, telefon 278-95. (30)

Wagi:

Wagi uchyłne: nośności od 1 do 20 kg. " " ze skalą łową (przemysłowe), nośność od 10 do 1.500 kg. i wyżej. Specjalna Fabryka Wag Uchylnych J. CAUDR w Lublinie. Wyłączni Przedstawiciele T-wo Block — Brun, S. A. Warszawa Gmach Hotelu Bristol tel. 676-43.

Wagi wagonowe, wozowe, magazynowe, kranowe i inne:

A. Krzykowski, Fabryka Wag. Warszawa, Łucka 13, telefony: 646-85 i 840-85. (31)

Walce drogowe:

Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce. Sp. Akc. Zakłady w Chrzanowie (Małopolska). Zarząd w Warszawie, Zgoda 8. (32)

Wodociągi domowe

samoczynne z kompletną armaturą elektryczną, zastępujące wodociągi miejskie. Herzfeld & Victorius, Spółka Akcyjna, Grudziądz. (22)

Wyroby kute:

Wszelkie wyroby kute, imadła, osie, kryzy, blachy płużne i t. p. Brevillier-Urban T. A., Ustroń. (33)

Zegarów Fabryka:

Bracia Fortwängler, właśc. K. F. Hettlich w Warszawie. Okopowa 26. Tel 615-47. (34)

Zjednoczone polskie fabryki śrub

Sp. z ogr. odp. Centrala: Bielsko, Inwalidów 2. Adres telegr. „SRUBA-BIELSKO”, tel. 2740, 2741, 2742. Oddział, Warszawa, Widok 19, telefony: 273-23 i 234-84. (48)

Żelazne dachy, okna

i świetlniki specjalne oszkłone bez kitu. A. Altscher i Syn, Biała, ul. Hetterowej 58, poczta Bielsko, skrytka poczt. 287. (35)

Sp. Akc. J. JOHN w Łodzi

wykonywa:

TOKARKI POCIĄGOWE:

z kołami stopniowymi JL-150 i TWN-230
szybkobieżne uniwersalne TJN - 230
wysoce szybkobieżne uniwersalne TJS - 150 i TJS - 200
produkcyjne szybkobieżne o bezstopniowej zmianie
obrotów TSH - 150

WIERTARKI PIONOWE:

słupowe Wa - 32 i Wb - 40
kadłubowe o bezstopniowej zmianie obrotów W. II - 40

Wiertarka kadłubowa W. II-40

PRZEKŁADNIE ZĘBATE różnej wielkości i przełożenia. — MOTOREDUKTORY, KOŁA ZĘBATE czołowe z zębami frezowanymi prostymi, skośnymi, daszkowymi, hartowanymi i szlifowanymi. — KOŁA ZĘBATE stożkowe z zębami heblowanymi prostymi i skośnymi. (—)

METALE

BLOKI BLACHY PRĘTY DRUTY RURY

CYNA, CYNK, OŁÓW, MIEDŹ, NIKIEL, ANTYMON, ALUMINIUM,
BIZMUT, KADM, MANGAN, MAGNEZ, KOBALT, RTEĆ.

MOSIĄDZ, BRONZ, STOPY ŁOŻYSKOWE,
STOPY DRUKARSKIE I INNE.

MINJA I GLEJTA OŁOWIANA.

BLACHA CYNKOWA, BLACHA POCYNKOWANA,
BLACHA BIAŁA, BLACHA CZARNA.

STARE METALE.

Własne rafinerje metali półszlachetnych

d. h. A. GEPNER s. a.

WARSZAWA, KRÓLEWSKA 43

Telefony: 690-27, 655-25. Centrala 568-30

(—)